Ն 1091 — 1889 ՅՈՒՆՎԱՐ 5 ԲԷՆՋՇԷՆՊԷ — 1306 ՃԷՄԱԶԻ ԻԼ ԷՎՎԷԼ 15 — ՊԷՇԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

20 ՓԱՐԱ — 20 ՓԱՐԱ

ՓՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՅԷՎՄԻ ԳԱԶԷԹԱ

ԱՍԹԱՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	140 ղշ.	70 ղշ.	40 ղշ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէհէրուփէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Իքի, իւչինճի վէ տէօրտիւնճի սահիֆէ ղըշ. 3 ... սահիֆէ 10ր. ... 3

Մէքթուպլար նաֆիյա տահիր պէնտէրին մէճանէն գապուլ օլունմաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր։

Պոսթա խանէ, Սիրքէճի ... Պապըը Ալի ճատտէսինտէ 20 նումէրօլու ... մահալլինտէ իտարէխանէ ... ալտէ ...

ՏԻՐԱՆ ՓԷԼԷՔԵԱՆ ... ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Տիւն չէհրիմիզէ վիւրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի մէմալիքը Շահանէտէն Պուլկարիսթան վէ Շարգի Րումէլիյէ կիտէն եօլճըլարա շիմտիյէ գատար վէրիլէն եօլ թէզքէրէլէրինի թանըմագտան իմթինաէթ իյլէմէքտէ, վէ Պուլկարիսթանտան կիտէճէք եօլճըլարըն մէմալիքը էճնէպիյէտէն կիտէն եօլճուլար միսիլլու մունթազամ փասափօրթ համիլ օլմալարընը թալէպ իյլէմէքտէ իմիշ. հալթա էվվէլքի կիւն Եվրօփա գաթարըյլա կիտէն եօլճըլարտան պաղըլարը՝ տիւն Շարգի Րումէլի հուտուտընտան կէրիյէ իատէ օլընմըշլար տըր.

* Տախիլիյէ նազըրը Միւնիր վէ Թիճարէթ նազըրը Զիհնի բաշալար համարամթը իլէ Պուլկար գարու քէթխիւտասը Մ. Վուլգովիչտէն միւրէքքէպ օլարագ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիտէ պիր գօմիսիօն իճթիմա իթմիշ, Շարգ շըմէնտօֆէրլէրի իլէ Պուլկար շըմէնտօֆէրլէրինին պիրլէշմէ սթասիօնընըն նէրէտէ ինշա օլընաճաղը մատտէսի հագգընտա միւզաքէրաթ ճէրէյան իթմիշ տիր. Իշպու իճթիմատա մէսէլէյէ պիր գարար վէրիլմէմիշ օլմաղլա, գօմիսիօն՝ եաղընտա պիր տահա ագտը իճթիմա իտէճէք տիր.

* Տէրսաատէթ Պուլկար գարու քէթխիւտալըղը գանճըլէրի Մ. Փարակէօզօֆ իսմինտա պիր զաթ օլմաղլա, նէրինէ մէզքիւր քէթխիւտալըղ թէրճըմանը Մ. Միխայլօֆ, վէ մէզքիւրըն թէրճըմանլըղ մէմուրիյէթինէ տախի Էշրէֆ օղլու Խալիս էֆէնտի թային օլընմըշ տըր. Խալիս էֆէնտի՝ Զըրրաթ պանգասը մէմուրլարընտան պիրինին օղլու օլուպ, Մէքթէպը հուգուգը Շահանէտէն նէշէթ իթմիշ տիր. Մումաիլէյհ՝ Պուլկար հիւքիւմէթի թարաֆընտան մէքթէպը մէզքիւրէ վազ օլընմըշ տըր.

* Սոֆիատան իշար օլընտըղընա կէօրէ, Պուլկար Սինօտ մէճլիսինին պաշլըճա ազալարընտան Վարնա, Թըրնովա վէ Վրաճա միթրօփօլիտլարը՝ կէչէն ճումաա կէճէսի թահթ էլ հըֆզ Սոֆիատան քէնտի Բէյլէրինէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր.

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ԻԶՄԻՐ ԽԱԹԹԸ

Ֆրանսըզ միւթէահհիտլէրինտէն Մ. Կիւլլէնին՝ Հայտար Փաշա խաթթը իլէ, խաթթը մէզքիւրըն Մ. Գաուլլայա թէսլիմ թարիխի օլան կէչէն ճումաա կիւնիւնտէն պիր այ սօնրա Տայչ պանգասը թարաֆընտան հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ թէէտիյէ օլընաճագ 6 միլեօն ֆրանգը թահթը հաճզ (սէքէսթրօ) ալտըրընա տահը գուհուր իտէն հավատիս տօղրու տէյիլ տիր.

Իզմիր խաթթընըն եօմէ թարաֆը իլէ պէրի թարաֆընտա իճրա իթտիկի ամէլիյաթտան տօլայը 60000 լիրա թալէպ իթմէքտէ օլան Մ. Կիւլլէն՝ ֆիլվագը մէհաքիմը Օսմանիյէտէն քէնտի լէհինտէ պիր իլամ ախզ իթմիշ վէ իճրա մէմուրիյէթի տախի հաճզըն իճրասընը էմր էյլէմիշ իսէ տէ, Մ. Գաուլլա՝ ատէթա պիր տէլլալ կիպի Տայչ պանգասը հիսապընա իճրաի հաճզէ իթտիկինի, վէ խաթթը մէզքիւրըն սահիպը իմթիյազը քէնտիսի օլմատըղընը, վէ պու եօլտա պիր միւթալէպէյէ ճէվապ վէրմէք իչիւն սալահիյէթի հայիզ պուլընմատըղընը պէյան իթմիշ օլմաղլա, հաճզըն իճրասը իչիւն իգթիզա իտէն մուամէլաթը պու կիւնէ գատար Ալէմանիա գօնսօլօսխանէսինէ իճրա օլընամամըշ տըր. Պինաէն ալէյհ հիչ պիր շէյէ եարամայաճագ պիր հաճզ իչիւն 60 լիրա մէսարիֆի հաճզ թէէտիյէսի պէյհուտէ տիր.

Ամսթէրտամտան յանվար 13 թարիխիյլէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Հօլանտա գրալը Իւչինճի Կիյէօմ՝ ճան իւսթինտէ տիր. Գրալըն վէֆաթընտա քէրիմէսի բրէնսէս Վիլհէլմինին մագամը հիւքիւմէթէ կէչմէսինէ հիչ պիր կէօնա մուխալէֆէթ իտիլմէմէք իչիւն հիւքիւմէթէ իթթիխազ իտէն թէտաբիր իթթիխազ օլընմըշ տըր.

——

Բարիզտէն իշար օլընտըղընա կէօրէ, Մ. տը Լէսէփս վէ Բանամա գանալը շիրքէթինին մէճլիսը իտարէսի ազալարը իլէ Բարիզ Պանգասը պէյնինտէ ագտ վէ իմզա օլընան 60 միլեօն ֆր. լըգ իսթիգրազ թահվիլաթը գալըպտէն նէշր օլընաճագ տըր.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պապը Ալի հուգուգ միւշավիրլէրինտէն կէօչէր էֆ. հազրէթլէրինին Պէրլինտէն ավտէթինէ գատար ումուրը մէմուրէսի՝ պիրատէրի օլուպ Տույունը Ումումիյէ մէճլիսը իտարէսի ազասընտան պուլընան կէօչէր էֆ. թարաֆընտան իֆա պուլընաճագ տըր.

—Հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Պարօն Հիրշին հաքէմլէրի պէյնինտէ միւնազիւնֆիհ գալան Պարօն Հիրշ հիսապաթընըն 6 նօգթասը հագգընտա 5ինճի հաքէմ Մ. Կնէյսթին քէնտի էֆքեարը մախսուսէսինի պէյան իթմէսի խուսուսընա կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ իրատէի Սէնիյէ սատըր իթմէքլէ, քէյֆիյէթ՝ Պէրլին սէֆարէթը Սէնիյէսինէ իշար գըլընմըշ տըր.

—Մաժէսթիքին պէյանընա կէօրէ, Ինկիլթէրա սէֆիրինին թէգտիմ էյլէտիկի նօթաքէ, Պարօն Հիրշ հիսապաթընըն թէսվիյէսինտէն հասըլ կէլէճէք մէպալիղտէն 59000 լիրայի Օսմանլըի Խազինէի Մալիյէտէն ալաճագլարը օլան պազը Ինկիլիզ թէպաասընա իթասը գարարկիր օլմըշ տըր.

—Մէքէաթիպը Րիւշտիյէ բրօկրամլարընըն թաատիլի իլէ պէրապէր սուրէթը թէտրիսինին թայինի զըմնընտա Մէարիֆ Նէզարէթինտէ Մէքթէպը Միւլքիյէ միւտիրի Ապտիւլրահման Շէրէֆ էֆէնտի հազրէթլէրինին րիյասէթի թահթընտա պիր գօմիսիօնը մախսուս թէշքիլ իթմիշ տիր.

Մէքէաթիպը Րիւշտիյէյէ գայտ օլընմագ իւզրէ շիմտիյէ գատար բէք չօգ Խրիսթիյան չօճուգը միւրաճաաթ իթտիքլէրինտէն, մէքէաթիպը մէզքիւրէ բրօկրամլարընա Խրիսթիյան չօճուգլարը իչիւն եօլրէտիլմէսի լազըմ կէլէն տէրսլէրին տախի իլավէ գըլընաճաղը իշիտիլմիշ տիր.

—Մահքէմէի Թէմյիզ՝ տիւնքի իճթիմաընտա, Պէյօղլընտա Տօլապտէրէսինտէ պիր Րումըն խանէսինէ գունտագ պըրագմըշ օլան Կիւրճի Խալիլ նամ շախս իլէ, 10 եաշընտա պուլընտըղը պէքլիւզի իզալէ իթմիշ օլան Գասըմ բաշա սաքինլէրինտէն հիւսէյին նամ քիմսէյի 3էր սէնէ քիւրէք ճէզասընա հիւքմ իթմիշ տիր.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Պէրլին 16 յանվար

Րէյխշթակ մէճլիսինտէ մուխալիֆ ֆըրգայա մէնսուպ պազը մէպուսան՝ Ափրիգա մէսէլէսինտէ բրէնս Պիզմարգըն միւսթէմլիքէաթ բօլիթիգասընը մուախազէ իտէրէք, պունլըն պէյհուտէ սէրփիւզէշթլէրէ միւնճէրր օլաճաղընը պէյան էյլէմիշլէր տիր.

Բրէնս Պիզմարգ՝ ճէվապընտա մէպուսանը մումաիլէյհիմին իշպու թավըր ու հարէքէթի վաթանբէրվէրլիկէ մուղայիր օլտըղընը պէյան իթմիշ տիր.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրէտի Լիօնէ պանգասընըն Գալաթա վէ Սթամպօլ խազինէխանէլէրի յանվարըն 6/18ինճի էրթէսի ճումաա կիւնիւ գափալը օլաճագլար տըր.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԻՀՍԱՆԸ ՇԱՀԱՆԷ

Ավաթըֆը ճէլիլէի հազրէթը Բատիշահանէտէն օլմագ իւզրէ, Եըլտըզը վէ Ս. Ծնունդ միւնասէպէթիյլէ թէավիւլի իհթիյաճ ալթընտա պուլունան ֆուգարայէ Բաթրիգխանէյէ պին լիրայի Օսմանի իհսան վէ ինայէթ պույուրըլմըշ օլտըղը՝ տիւն Բաթրիգ Ամէն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլէրինէ իշար ու թէպշիր պույուրըլմըշ տըր.

——

Եըլտըզը միւնասէպէթիյլէ Սատրազամ հազրէթլէրի վէ վիւքէլաի ֆիխամ հազարաթընտան պազըլարը թարաֆընտան Բաթրիգ Ամէն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլէրինէ «գարթ տը վիզիթ» լէր իրսալ պույուրըլմուշ տըր.

Քէզա Խարիճիյէ միւսթէշարը Տատեան Յարութիւն բաշա իլէ Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նազըրը Հասան Ալի էֆ. հազրէթլէրի թարաֆընտան Բաթրիգը միւշարէիլէյհ հազրէթլէրինէ Եըլտըզը միւնասէպէթիյլէ «գարթ տը վիզիթ» իրսալ օլընտըղը կիպի, Ինկիլթէրա սէֆարէթի պաշ թէրճըմանը Սըր Սանտիսըն տախի Բաթրիգխանէյէ ազիմէթլէ Եըլտըզըն սէֆիր թարաֆընտան Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրինէ թէպրիք իթմիշ տիր.

——

Մաքէտօնիյա իւչթիլիմիզտէ կէօրէ, միւթէպէրանը սարրաֆանտան Փափազեան Նշան էֆ. միւթէվէֆֆա Մանուէլեան Տիգրան էֆ.նին գըզ քարտէշինի ալթը նէֆէր էօքսիւզ էվլատըյլա իչիւն հինտքարալէյէնտան Գամիկ էֆ. մարիֆէթիյլէ պիր ատէտ Օսմանլը ալթունը իհտա ու իատէ իթմիշ տիր.

Քէզալիք Կէտրոնական Վարժարան միւտիւրի Մինաս Չէրազ էֆէնտի տախի այնը մագսատ պիր մէճլիսիյէ իթա էյլէմիշ օլմաղլա, տահա սաիր զէվաթը համիյէթմէնտանըն լութֆէն վէ մումաիլէյհիմ էօքսիւզլէր իլէ տուլ գատընա մէրհամէթէն իանէի մէզքիւրէյէ իշթիրաք գըլաճագլարը գավիյէն մէմուլ էյլէրիզ.

Պու միւնասէպէթլէ, իանէի մէզքիւրէ թէշէքքիւլէսինտէն տօլայը Բաթրիգ Ամէն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլէրինին Ուսումն. Խորհուրդ. Նախագահ Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան իրսալ իթտիկի թէզքէրէի րէսմիյէ պէր վէճհը ալթի այնէն նէշր իտէրիզ.

Ազնուաշուք Ատենապետ էֆէնտի Պատուարժան Հոգաբարձութեան Ազգ. Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի,

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդն երեկ ընդ մեր նախագահութեամբ գումարեալ նոյն մէջ տեղեկանալով որ Ազգ. Հիւանդանոցի ընդհանուր համարակալ Թնկըրեան Մեծ. Գրիգոր էֆ.ի առաջնորդութեամբ հանգանակութիւն մը բացուած է ի նպաստ ազգային բազմամեայ արդիւնաւոր ուսուցիչ ողբացեալ Տիգրան Մանուէլեանի այրւոյն և վեց որբոց, գոհունակութեան արժանի գտաւ յիշեալ էֆ.ի սոյն մարդասիրական ձեռնարկն և որոշեց իւր ջերմ շնորհակալիքն մատուցանել պատ. Հոգաբարձութեանդ որ իւր հանրածանօթ վեհ ազգասիրութեամբն բարեհաճած է քաջալերել յիշեալ ժրաջան պաշտօնեային նախաշաւիղ լինելով սոյն հանգանակութեան մէջ.

Օրհնելով զՁեզ և Ձեր համայն պարագայքն, կը յանձնարարեմք Ուսումնական Խորհրդոյ գոհունակութիւնն արտայայտել յիշեալ Թնկըրեան էֆ.ի հանդէպ մեր օրհնութեամբ.

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

31 Դեկտ. 1888

[redacted]

Սէֆէրեան սաատճըլըր Նշան վէ Համայակ էֆ.լէր հազարաթընըն պէտէրլէրի Սէֆէրեան Յակոբ էֆ. տիւն Գատըքէօյիւնտէ վագը խանէսինտէ վէֆաթ իտուպ, ճէնազէսի գարիյէի մէզքիւրէ քիլիսէսինէ նագլ իտիլմիշ օլմաղլա, ճէնազէ ալայը եարըն սաաթ 7տէ քիլիսէի մէզքիւրէտէ իճրա օլընաճագ տըր.

[redacted]

Միւթէվէֆֆիյէ Օրիորդ Սրբուհի Զըրրաճեանըն կէրէք ճէնազէ ալայընտա հազըր պուլընան վէ կէրէք քէտէրընէ թաազիյէթի իճրա իտէն զէվաթէ միւթէշէքքիրէյէ Զըրրաճեան, Գաբամաճեան վէ Փափազեան խանէտանլարը թարաֆընտան կազէթամըզ վասըթասըյլա պէյանը թէշէքքիւր օլընըր.

[redacted]

ՊԻՐ ՃԷՎԱՊ

Ճէրիտէի Շարգիյէնին բազար էրթէսի կիւնքի նիւսխասընտա, Թարաֆըր աճիզանէմիզտէն նէշր օլընան «պիր սէնէլիք միլլի ահվալիմիզ» սէրլէվհալը մէգալէյի մուախազէ իթմէք մագսատիյլէ Մասիս էֆ.նին տիւնքի նիւսխասընտա 2½ սիւթունլուգ եազը եազըլմըշ օլտըղը կէօրիւլմիշ տիր.

Մասիս էֆ.նին «հալէա ալաթամագ իսթէմէքտէ տիր» սէրլէվհալըյա նէշր իթտիկի պու մէգալէ «Ճէրիտէ, պու բազար էրթէսի կիւնքիւ նիւսխասընտա պիր եըլլանըզ ... սօն սաթըրլարընտա չէքմիշ տիր» թաապիրաթը հատտը նաշինասանէսի իլէ պաշլամըշ օլտըղընտան, հէլ վաղէն պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէկէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ տըր.

Ճէրիտէի Շարգիյէ միւսթէգիլ պիր կազէթա տըր. պու կազէթանըն իսթիգլալինէ պիր ... իսէ պու կազէթա ... մէսուլ տըր. պու կազէթանըն ... իմզանըն սահիպի տէ միւսթէգիլ պիր մուհարրիր տիր. վէ տիւնեատա հիչ քիմսէ եօգ տըր քի, քէնտիսինէ—վիճտան վէ գանաաթէ ալէյհինէ—պիր քէլիմէ պիլէ եազտըրմագա գատիր օլսուն.

Մասիս էֆ.նին եազըլարընը գարիլէրը ... պիլիր քի, հէր պիր մուհարրիր քէնտի եազըսընտան մէսուլ տըր. կազէթա քեաղըտ տիւզ տիր. մուհարրիրլէրին ... իմզալը մէգալէլէրտէ ... քէնտի մէսլէքլէրինէ մուղայիր պիր գաչ ֆիքր տէ պէյան իթմիշ օլապիլիր. կազէթա քեաղըտ ... հէր մուհարրիր անճագ քէնտի պէյան իթտիկի ֆիքրլէրտէն տօլայը մէսուլ տըր, վէ նամուսլու մուհարրիրլէրին ֆիքրի հիչ պիր զէման «Ուրբաթ» ... Պունու պիլմէմէք կազէթաճըլըգ ալէմինտէ ... բէրվանէ կիպի նէրէտէն քեար կէօրիւնիւր իսէ օրայա տէօնէնլէր անլայամազլար.

Պու գատարըն պէյանընտան սօնրա իւվէքթէն չունքը պէյան իտէրիմ քի,

Էվվէլա, Մուշ վագասը ատի պիր ճինայէթ տիր.

Սանիյէն, Կոնդակ մէսէլէսինին մէսուլիյէթի անճագ պիր իքի քիշիյէ աիտ տիր.

Սալիսէն, Միլլէթին ագսամը միւխթէլիֆէսի արասընտա համըլ իտիլէն նիֆագ՝ միլլէթին մէնաֆիի ումումիյէսինէ մուղայիր տիր.

Պու մատտէլէր հագգընտա Մասիս էֆ.նին եազտըղը մուախազաթ սէրրարա եանըլըշ մուհաքէմէտէն իպարէթ տիր.—Իշպու իթիրաֆը հալտէ միւպահասա պու էսաս իւզէրինէ տէվամ իտէպիլիր.

«Հազարէթ» հիչ պիր չէյի իսպաթ իթմէզ, անճագ եազան ատամըն թէրպիյէսինին տէրէճէսինի կէօսթէրէճէկինտէն, Մասիսինին մէգալէսինէ հազարէթ ճէվապ վէրէմէմէքլիկիմէ թաապի տիր.

ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԷԼԷՔԵԱՆ

Պէյօղլու
5/17 յանվար 1889

Ճէրիտէի Շարգիյէ

Ուխթանմատըգտան սօնրա ինսան կիւլ կիպի կէչինիր. Իշթէ Մասիսի էֆ.նին կազէթասը՝ ալէմը մաթպուաթտա պու գայիտէնին պիր վարագա բարէ տիր. Պու կազէթա՝ սալը կիւնքի նիւսխասընտա կէօյա ալէյհիմիզտէ պիր մէգալէ նէշր իտէրէք, միւթէատ իւզրէ պիր թագըմ սաֆսաթա վէ թէզվիրաթ սէրտիյլէ պիզէ միւտաաֆիլիք վէ միւրայիլիք ամֆ իթմիշ տիր. Շիմտի պու միւտաաֆիլիք վէ միւրայիլիք էվսաֆը մէզմումէսինի պիզէ մի ատֆ իթմէլի տիր, եօգսա քէնտիսինէ մի, թէտգիգ իտէլիմ.

Ա.— Պունտան 8—10 սէնէ ագտէմ Անատօլուտա պիր գահթ չէքիտի գուհուր իթմիշ, օրատա գահթզէտէ օլան միլլէթտաշլարըմըզը չօք աֆէթը միւտհիշէնին բէնչէի զուլմ ու չինատէթինտէն գուրթարմագ մագսատըյլա ինսանիյէթքեարանէ միլլէթէ պիր Սովելոց Յանձնախումբ թէշէքքիւլ իթմիշ, վէ չէֆաթը միւթէպէրէ վէ միւհթէրէմէտէն միւրէքքէպ օլան պու Յանձնախումբ՝ ուհտէսինէ իթտիկի վազիֆէյի թէմամըյլա իֆա իտէրէք ասարը միւթէատիտէ իպրազ իլէ, սայէի ինայէթվայէի հազրէթը Բատիշահիտէ գահթզէտէկեանըն իհթիյաճաթը վէ անլէրի բէնչէի էճէլտէն գուրթարտըգտան սօնրա, էլինէ գալան ... աքչէյի պիր պանգայա գօյարագ իտարէ իթմէքտէ պուլընմըշ իսէ տէ, միլլէթին պու հուսուսլարտա պիր ... քեար գալմալըտըր իքէն ... միւլէթին մէնաֆիինէ մուղայիր ... թէլագգի վէ ... իտիլմիշ ...

Բ.—Պէյօղլու հարիգը քէպիրինին թէվգիի իատէ հիսապը մէսէլէսինտէ պիզ ... Մասիս էֆ.նին չըգարտըղը քիւրիւլթիւ վէ զիլլ ու գալէ էյլէմիշ ... չարխըն ... գէչէն այ ու եըլ ... ինայէթ ... պու խուսուսընտա պէյան իտէրիզ ... տէյէրէք ... Մանուէլեանըն ... մէզքիւրէ ... օլմաղլա, ... թէնզիլաթը մէզքիւրէյէ ... թէտգիգ ...

Գ.—Քէզալիք Գալաթա քիլիսէսի Թաղային Յանձնախումբըն մուամէլաթը վագըֆէ պէյան իտէնլէր պիր թագըմ չէյլէր սէօյլէնիր, էղրիւմէ գօմիսիօնը մէզքիւր ազասընտան Բարագամեան Տիգրան էֆ. բարմագըլա կէօսթէրիլմիշ, վէ պունըն վէ թէքմիլ հէյէթին սուի իսթիմալաթըտա պուլունտուղունը տէքմիլ իսթիլմիշ իսէ տէ, ասըլը մէշհուտէսի պու միւտաաֆիլիյէթին տախի վազըհ օլտըղընը իսպաթ իթմիշ, վէ իշթէ էննէ պիզիմ իլթիզամ իթթիխամըմ տավա քէսպը մուզաֆֆէրիյէթ էյլէմիշ տիր.

Դ.— Քէզալիք Մնակեան վագըյէթընտա մէսէլէսի վէ տահա պունըն կիպի նիչէ միլլի մէսէլէլէրտէ պիզիմ իլթիզամ իթթիխամըմըզ թարաֆ քէսպը գալէպէ իտուպ, միլլէթին րէսմի վէ զայըը րէսմի հէյէթլէրի թարաֆընտան տախի օլ սուրէթլէ թէլագգի վէ թաստիգ օլընմըշ օլտըղը հալտէ, Մասիս՝ պու մէսէլէլէրին քէֆֆէսինտէ ճէտիտ սիւլլէի ճէրհ ու թէզլիլէրէ բաղլէն, միւթէմատը օլան հարֆէնտազըլըգ վէ չէպանտիրագըլը իլէ պիր թագըմ սաֆսաթա վէ իֆթիրազաթը վագըթ վագըթ թէքրար էյլէմէսինին սէպէպլէրինի սուալ իթտիկի պիր ան կէրի տուրմատըղը կիպի, պալատա թաատտի իթտիկի իչլէրտէ ֆէթվաքեարանէ վէ ճանիբարանէ իթֆաի խըրմէթ վէ վազիֆէ իտէն զէվաթ վէ սաիր միւթէպէրան վէ միւթէհայիզանը միլլէթի քէնտիսինէ ույտըրմըշ օլտըղը պիր թավըր հագիրէ «մէնթ ալալար» թէսմիյէ իտէրէք, մումաիլէյհին պունտան ալտըղը հէր վէսիլէ իլէ հէր ֆըրսաթտա թէզլիլ վէ թահգիր էյլէյէ կէլմէն, չիմտի պու պատէ «պապա ճանըմ Զաքարիայի» օլարագ, անլէրի աալա վէ գաթան գալէ ալմաղըը՝ բուրվարճըլըգ, միւրայիլիք, միւտաաֆիլիք վէ ճիգվիթլիք տէյիլ մի տիր. Անճագ պիր հիւքմէթ վէ միւճիզա մը վուգու պուլմըշ տըր, եօգսա պիր վագթքի «մէնթ ալալար» շիմտի «պատրիկ ալալար» մը օլմուշլար տըր.

Իշթէ Մասիսինին «Հայրենիք» պունտան իպարէթ օլուպ, պիր վագթ կէօյա թօղրըլ իթթիխամ իլէ, զիքր օլընան մէսէլէլէրտէն տօլայը պազըլարընը գանտըրմագ 8—10 սէնէ միւթէմատիյէն «պարիս» մագալէսինի կիլինիպ բարալարընը ալտըգտան սօնրա, շիմտի ալթագ հէր քէսի ալտաթմագ իւզրէ սուրաթը գալմատըղընը կէօրտիւքտէ, «պիզ էթթըրընագըղ» տիյէրէք գուլըրըղ սալլըպ տիյլին քէնտի չէքմիշ տիր. Ամմա միւտաաֆիլիք վէ միւրայիլիք սըֆաթլարընը տա քէնտիսի թագընմըշ մը տըր. Պու սըֆաթլարը պաշղասընա ատֆ իթմէք տահա նէ եուզլէ սուրաթը վար տըր.

Շիմտիլիք պու գատարը քէնտիսինէ քէֆիլ. Էկէր իգթիզա իտէ, թօղրըմըզ օլտըղըմըզ նիւսխալէրինին ֆըրգալարընը պազը էյլէնէճ մագամընտա պիրէր պիրէր նէշր իտէրիզ.

ԹԵԱԹՐՕ

Յունվարըն 7նճի կէճէսի ճումաա էրթէսի ագշամը սաաթ 3տէ Պէյօղլունտա Թէբէ պաշընտա վագը Պէլէտիյէ պաղչէսի թէաթրօսընտա Ուռիէլ Ագօսթա նամ 5 բէրտէտէն միւրէքքէպ թէաթրօ օյունը իճրա օլընարագ, մէզքիւր օյունտա Ագամեան Պետրոս էֆէնտի տախի իճրաի լուպիյաթ իտէճէք տիր.

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ.— Պարկեշտութիւնն և կարողութիւնն պատուաւորապէս երաշխաւորելի երիտասարդ մը՝ կը փափաքի այցելութեամբ դասախօսել տանց մէջ դիւրամատչելի պայմանաւ.

Այն ծնողք, որք պէտք ունին իրենց բնակարանները մէջ այցելու դասախօսի մը, կը հրաւիրուին ի խմբագրատուն Ճէրիտէի Շարգիյէի՝ պայմանները մասին բանակցելու համար.

1889

ՆԷՆԻ ՊԻՐ ՍԷՆԷ

ՊՕԼԻԹԻՔԱ ՆՕՔԹԱՒ ՆԱԶԱՐԸՆՏԱՆ ՊԱԶԸ ՄՈՒԹԱԼԱԱԹ

—1—

Բօլիթիգա մուհարրիրլէրի էքսէրիա ֆալճըլըղա վէ պագրճըլըղա միւշապիհ պիր վազիֆէ իֆա իտէրլէր.—պու վազիֆէ կէլէճէք վուգուաթ հագգընտա պէյանը միւթալէա էյլէմէք—թապիրը ախըրլէ—կէլէճէք վուգուաթը «քէստիրմէք» տիր.

Պիր մուհարրիր կէլէճէք վուգուաթը նասըլ քէստիրիր.—Թըպգը «պագրճըլար» կիպի. եանի պագրճը նասըլ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն ատամըն սըննինէ, հալինէ, սէօզլէրինէ, թավր ու հարէքէթինէ պագարագ, «միւհթէմէլ օլան» վուգուաթը սէօյլէր իսէ, էօյլէ տէ պիր բօլիթիգա մուհարրիրի՝ ահվալը մէվճուտէյի, անլէրին էսքանիկէրի իլէ օլան միւնասէպէթինի, տէվլէթլէրին թէմայիւլաթընը նազարը տիգգաթա ալարագ, իսթիգպալէ աիտ օլան ինթիպալաթը քէշֆ իթմէյէ չալըշըր. պագրճընըն՝ քէնտինէ րէհպէր օլմագ իւզրէ՝ քէնտի չախսի թէճրիւպէլէրի վար տըր. բօլիթիգա մուհարրիրինին տէ րէհպէրլէրի մանթըգ վէ թարիխ տիր. հէր քէս պիլիր քի՝ բօլիթիգատա — ահվալը ֆէվգէլատէի ,զալը մէմուլէ միւսթէսնա օլմագ շարթըյլա— «պու կիւն» «տիւն»իւն, վէ «պու սէնէ» «կէչէն սէնէ»նին նէթիճէսի տիր. պինաէն ալէյհ՝ հազըրը էյիճէ թէտգիգ իտէն պիր զաթ՝ իսթիգպալի աշնի աթինէ օլմասա պիլէ, հագիգաթա եագըն պիր սուրէթտէ քէշֆ իտէպիլիր. Պու մէգալէտէ սէրտ օլընաճագ միւթալէաթ՝ հալը հազըրըն մանթըգէն վէ ագլէն հասըլ էյլէմէսի լազըմ կէլէն նէթայիճ էսասընա միւսթէնէտ տիր.

1889 սէնէսի զարֆընտա պաշըճա ճալիպը նազարը տիգգաթ օլաճագ չէյ՝ Ֆրանսա ահվալի տիր. զիրա 1889 սէնէսինտէ Ֆրանսատա ինթիխապաթը ումումիյէ իճրա օլընարագ եէնի պիր Մէճլիսը Մէպուսան մէվգըի իգթիտարա կէլէճէկի կիպի, Բարիզ Սէրկիի Ումումիսի տէ պու սէնէ զարֆընտա քիւշատ օլընաճագ տըր. վէ հէնուզ խաթըրլարտա օլմագ կէրէք տիր քի, Մաճառիսթան պաշ վէքիլի Մ. Թիցա պու սէրկիտէ տէվլէթլէրին պայրագլարը, վէ սէնաայ խթարանըն մալի էմնիյէթտէ պուլընմամասը ինթիմալինի սէրտ էյլէմիշ իտի.

Եվրօբատա բէք չօգ ատամլար վար տըր քի, բօլիթիգանըն չիմտիքի գարարըզ հալինին նօգթայի հալինի Բարիզտէ կէօրիւյօրլար. եանի պունլարըն զաննընճա՝ ինթիխապաթը ումումիյէ Ժէնէրալ Պուլանժէ յէ միւսաիտ պիր նէթիճէ հասըլ իտէր, վէ եախօտ Բարիզ Սէրկիի Ումումիսի էսնասընտա Ֆրանսանըն տախիլի ահվալի քէսպը վէխամէթ էյլէր իսէ, պու հալ Եվրօբատա մուալլագ պիր հալտէ պըրագըլմըշ օլան հիսապլարըն թէսվիյէսի իչիւն պիր մուհարէպէ գուհուրինէ սէպէպիյէթ վէրէպիլէճէք տիր.

Պու հիսապ՝ «նէթիճէ» նօգթայի նազարընտան գըյմէթ տաղըու օլսա պիլէ, «սէպէպ» նօգթայի նազարընտան եանլըշ տըր. էվվէլա 1889 ինթիխապաթը ումումիյէսի էսնասընտա, Ժէնէրալ Պուլանժէնին թարաֆտարանը՝ էքսէրիյէթ թէշքիլ իտէպիլէճէքլէրինէ քիմսէ քէֆալէթ իտէմէզ. Պու կիւն Ժէնէրալ Պուլանժէ Բարիզտէ վէ վիլայաթտա պագ թագըմ իլէ խօշնուտսըզլարըն նամզէտի տիր. տիւնեատա հիչ պիր էերտէ ալաք թագըմը էքսէրիյէթ թէշքիլ իտէմէզ, վէ վագըա ինթիխապ նօգթայի նազարընտան պիր չէօրճինին տէ պիր պանքէր տէրէճէսինտէ հագգը —եանի թըպգը պանքէր կիպի պիր գուրաշը— վար իսէ տէ, չուրասը ինքեար օլընմազ քի, պէօյլէ մուհաֆազա օլընաճագ հիչ պիր մէնֆաաթը օլմայան այագ թագըմը թարաֆընտան սէվիլէն պիր ատամ՝ անը վագթտա միւլք վէ իչ սահիպի օլան վէ պինաէն ալէյհ գուրա վէրիւփ սըրատա հասըլ օլաճագ նէթիճէյի տէ տիւշիւնմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլընան էքսէրիյէթ թարաֆընտան տա նամզէտ իտիլէմէզ. Պունըն իչիւն տիր քի, Ժէնէրալ Պուլանժէնին «քէնտի նամընա» օլարագ մէվճուտ օլան թարաֆտարանընըն միգտարը էհէմմիյէթսիզ տիր. վէ պու կիւն Պուլանժէ մէսլէքինի էնտիշէ իլէ թէլագգը իտէնլէրի տիւշարը խէվֆ իտէն չէյ տէ մումախիլէյհին ասըլ քէնտի թարաֆտարանընըն քէսրէթի տէյիլ տիր.

Ֆագաթ Ժէնէրալ Պուլանժէնին եանընտա Օրլէան վէ Պօնաբարթ թարաֆտարանը վար տըր քի, Պուլանժէնին քէսպը նուֆուզ էյլէմէսինի քէնտիլէրինէ միւսաիտ պիր ալէթ ատտ իտէրէք, անընլա աղըր իթթիֆագ իտիյօրլար. վէ ինթիխապաթտա՝ գըրալըգ վէ իմբէրաթօրլըգ թարաֆտարանընըն բէյի տէ «սիյաս աթլը Ժէնէրալ»ա վէրիլէճէկինի չիմտիտէն անլաթըյօրլար. Իշթէ Պուլանժէ մէսլէքինտէն գօրգանլարը ասըլ տիւշարը էնտիշէ իտէն չէյ պու իթթիֆագ տըր. ֆագաթ չուրասընը տիւշիւնմէլի տիր քի, հէր ինթիխապըն պիր էվվէլի օլըզը կիպի, պիր տէ սօնրասը վար տըր. վէ էկէր գըրալըգ վէ իմբէրաթօրլըգ թարաֆտարանընըն իթթիֆագը սայէսինտէ եարըն Ժէնէրալ Պուլանժէյէ միւսաիտ պիր էքսէրիյէթ թէշէքքիւլ իթսէ, մումայլէյհին պու էքսէրիյէթտէն իսթիֆատէյէ յէթէչէպիլմէսի էյլէմէսինին էրթէսի կիւնի, քէնտիսինին էն պէօյիւք տիւշմէնլէրի գըրալըգ վէ իմբէրաթօրլըգ թարաֆտարանը օլաճագլար տըր.

Պուլանժէ ֆըրգասընըն չիմտիքի թէշքիլաթը՝ պիր գաչ քիշինին էնքարիկէրինի ալտաթմագ իւմիտլիէ խըրըըզլըգ իթմէյէրինէ պէնզէր. խըրըըզլըգտա մուվաֆֆագ օլընմայա գատար պունլար պիրպիրինէ մուավէնէթ իտէրլէր. ֆագաթ սըրա՝ մալը մէյտանա թագսիմ կէլինճէ, խըրսըզլար արասընտա գավկա զուհուր իտէճէկինէ չիւպհէ եօգ տըր. զիրա պունլարտան հէր պիրի «պիւթիւն իսթիֆատէ պանա, սիզէ հիչ պիր չէյ եօգ» տէմէք իսթէյէճէք տիր.

Ֆագաթ տէյէլիմ քի, Ժէնէրալ Պուլանժէ էքսէրիյէթ թէշքիլ իթսին, վէ պունըն իսթիֆատէսի տէ պիզզաթ քէնտիսինէ աիտ գալըն. պու հալըն նէթիճէսի մութլագա մուհարէպէտէ գարար գըլաճաղը զաննընտա պուլընմագ եինէ տօղրու օլամազ. բօլիթիգա իշլէրինէ հէնուզ եէնի գարըշտըղը զէման հէր կիւն ախզը ինթիգամտան պահս իթմիշ օլան Ժէնէրալ Պուլանժէ չիմտի Եվրօբատա պիր Իթթիֆագը Միւսէլլէս մէվճուտ օլտըղընը, վէ Ֆրանսա թարաֆընտան թէճավուզի պիր մուհարէպէ աչըլմա ճինէթ իտմէք օլաճաղընը անլամըշ տըր. վէ չայանը տիգգաթ տըր քի, չիմտի մումայլէյհին էն պէօյիւք զայրէթի՝ քէնտիսինի սուլհպէրվէր կէօսթէրմէք, վէ ինթիխապաթ էսնասընտա րէգապէթի տախիլի իշլէրէ հասր էյլէմէք մագսատընէ մաթուֆ պուլընըյօր.

Սէրկիի Ումումի էսնասընտա գարըշըգլըգ գուհուրի իհթիմալինէ կէլինճէ, պու իհթիմալ տա չիմտիլիք բէք զայիֆ տիր. պու կիւնքի կիւն 1889 Սէրկիի Ումումիսինէ Ֆրանսա տախիլինտէ քիմսէ պիր ֆըրգա մէսէլէսի հիւքմինտէ պագմայըպ, հէր քէս չէրէֆը միլլի մէսէլէսի հիւքմինտէ թէլագգի իտէյօր. վէ Մ. Թիցանըն նութգը իւզէրինէ 1889 սէնէսի սէրկիսի՝ Ֆրանսըզլար իչիւն պիւթիւն պիւթիւն հայսիյէթը միլլիյէ աիտ պիր մէսէլէ հիւքմինի ալմըշ տըր. մէվգըի իգթիտարտա պուլընան գաթ հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, պու նազիգ նօգթայա տօգունըլմամասընա իթինա իթմէք իւզէրէ վազիֆէսի օլաճագ տըր. վէ պուննըն իչիւն տըր քի, Մ. Թիցանըն 1888 սէնէսինին իւզ նըսֆընտա կէօսթէրտիկի ինթիպահ՝ 1889 սէնէսի հագգընտա իճրա խուլէսալէնէճէք քէշֆիյաթ միյանընտա էն ուֆագ մէվգըը թութմար.

—Պու միւթալէաթըն նէթիճէսի նէ՞ տիր.

Պու միւթալէաթը սէրտ իթմէքտէն մագսատըմըզ չունը անլաթմագ տըր քի, պիզիմ զաննըմըզա կէօրէ, 1889 սէնէսի զարֆընտա Ֆրանսըզլարըն քիւշատ իտէճէքլէրի Սէրկիի Ումումի՝ քէնտիլէրինին միւշքիլաթը խարիճիյէտէն ինթիխապ էյլէմէլէրինի խըլըպազ իտէր. վէ ինթիխապաթը ումումիյէնին նէթիճէսի հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, պունըն՝ Ֆրանսանըն հուտուտլարը խարիճինտէ թէսիրի կէօսթէրմէյէսինէ հէր քէս չալըշաճագ տըր. պինաէնալէյհ Ֆրանսա թարաֆընտան թէճավուզի պիր մուհարէպէյէ գըյամ իտիլմէսի միւհթէմէլ տէյիլ տիր. Ֆրանսա թարաֆընտան տիւվէլը սահիլէյէ թէճավուզ աչըլմայաճաղը անլաչըլտըղը սուրէթտէ ահվալ սուքունըյինէ կէլինճէ, պու տա միւհթէմէլ տէյիլ տիր, զիրա տախիլի միւշքիլաթ վէ Սէրկիի Ումումի իլէ իշթիղալ իտէն Ֆրանսըզ միլլէթի պաշգալարընը թէճավուզ իթմէնին սըրասը օլմատըղընը անլայաճագ տըր.

Պինաէնալէյհ գավիյեն իւմիտ իտիլէպիլիր քի, Ֆրանսա՝ 1889 սէնէսի զարֆընտա քէնտի տախիլի միւշքիլաթըյլա մէշղուլ օլաճագ, վէ պէլքի պու միւշքիլաթ պիր ազ տահա թէզայիտ իտէճէք իսէ տէ, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, խարիճէն մուհաֆազայի ասայիշէ խալէլ կէթիրմէյէճէք տըր. պու բօլիթիգայը պիզզաթ Ֆրանսանըն ահվալը տախիլիյէսի իլթիզամ իտէր, վէ ահվալը տախիլիյէնին կէօսթէրտիկի պու լիւզումը Ժէնէրալ Պուլանժէ պիլէ թագտիր իթմէքտէ պուլընմասընա նազարան, պու նօգթայի նազարտան պիզճէ թէհլիքէ եօգ տըր.

Շիմտի տիքքաթ պիր իհթիմալը թէտգիգ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլընըյօրըզ.

Աճապա Ֆրանսանըն ահվալը տախիլիյէսի պէհանէ վէ եախօտ սէպէպ տուտ օլընարագ, խարիճտէն թէճավուզ միւտախալէ վուգու պուլա՞մազ մը. եախօտ Ֆրանսանըն թէտաֆիի պիր մուհարէպէ իւմիտիյլէ էյլէմէկէ մէճպուր օլմասը միւհթէմէլ տէյի՞լ մի տիր.

Պու սուվալա ճէվապէն պիզ պիր սուվալ իրատ իտէճէյիզ քի, օ տա «պու՞նը քի՞մ իտէճէք» սէօզլէրինտէն իպարէթ տիր. էկէր Իթթիֆագը Միւսէլլէս իտէճէք իսէ, պու իթթիֆագ պէօյլէ պիր մէսէլէ իթթիֆագ իթմիշ կիւն չիմտիքի սըֆաթընըն խարիճինէ չըգմըշ օլուր. զիրա Իթթիֆագը Միւսէլլէս թէտաֆիի պիր իթթիֆագ տըր. վէ թէտաֆիի օլան պիր իթթիֆագըն հիչ պիր զէման մուհարէպէյէ գըյամ էյլէմէսի լազըմ կէլիր. Եօգ էկէր քէնտի հիսապընա Ալէմանիա իտէճէք իսէ, էվվէլա միւթթէֆիգլէրի իլէ օլան միւնասէպաթը, սանիէն պիզզաթ քէնտի մէնաֆիի պունա մանի տիր. 1870 մուհարէպէսինտէն սօնրա, Ֆրանսանըն եէնիտէն քէսպը գուվվէթ իթմէյէ պաշլամասը իւզէրինէ, Ալէմանիատա Ֆրանսա իլէ եէնի պիր մուհարէպէ սուհուլէ գուհուր իլէ Ֆրանսըզլարըն պիւթիւն պիւթիւն էզիլմէսի արզուսընտա պուլընանլար պուլընմըշ օլսա պիլէ, չիմտի պու արզունըն պէտէլի չէյլէր բէք ազ տըր. չիմտի Ֆրանսա 1870 սէնէսինտէն տահա գուվվէթլի տիր. Ալէմանիա իսէ քէնտի արզու իլէ տիւշմէք վէ «թապի հուտուտ» թէմին էյլէտիկի հուտուտը էլինէ կէչիրմիշ տիր. Ալէմանիանըն էն պէօյիւք մէնֆաաթը՝ հալը հազըրը մուհաֆազա իթմէք վէ գուվվէթլէնտիրմէք նօգթասընտա տըր. էկէր պու արատա վուգուաթըն իճաաթը իլէ Ֆրանսանըն պիր տահա մաղլուպ օլաճաղը պիր մուհարէպէ զուհուր իտէր իսէ, Ալէմանիար պունտան տօլայը մէմնուն օլուրլար. ֆագաթ քէնտի պաշլարընտա Ֆրանսայը եէնիտէն մաղլուպ իթմէք իւզրէ պիր մուհարէպէյէ գըյամ էյլէմէկէ հիչ պիր լիւզում կէօրմէզլէր. վէ պու սէպէպ մէյանի տիր քի, բրէնս տը Պիզմարք «պէն չախսէն սուլհ թարաֆտարըյըմ» տէտիքճէ, Ֆրանսըզլար պիլէ պունա ինանմագ իտիյօրլար.

Շիմտի կէլէլիմ Ալէմանիանըն բօլիթիգասընա.

Իմբէրաթօր Գիյօմի կիյօմին վէֆաթընտան էվվէլ էօյլէ պիր զանն վար իտի քի, հաշմէթլու Իգինճի Կիյօմ հազրէթլէրի՝ մէվգըի հիւքիւմէթէ գուտում իտէր իսէ, Ալէմանիա իմբէրաթօրլըգ թաճընը եէնի ֆիւթուհաթլար իլէ պիր գաթ տահա չէրէֆլէնտիրմէք իսթէյէճէք տիր. Պու զաննըտա պուլընանլար չիմտի իթիրաֆա մէճպուր տըրլար քի, Իգինճի Կիյօմ հազրէթլէրի եալընըզ սուլհքէր պիր հիւքիւմտար օլմայըպ, «տիւրլօմաթ» պիր հիւքիւմտար տըր. միւշարիլէյհ հազրէթլէրի՝ պիր թարաֆտան օրտուսընըն իսթիքմալը նէվագըսընը սըրատա, տիկէր թարաֆտան տա բօլիթիգանըն կէօսթէրտիկի լիւզում նազարը տիգգաթտան պըրագմայօր, վէ Ալէմանիա բօլիթիգասը բրէնս տը Պիզմարքըն աշմըշ օլտըղը չըղըրտա տէվամ իտիյօր. պու հալտէ պէք ազ ինթիմալ վար տըր քի, Ալէմանիանըն մէյլէքի՝ գուհուրը հարպ աչըգ օլսուն.

Պունտան պաշգա տիգգաթ իտիլմէլի տիր քի, միւշարիլէյհ իմբէրաթօրըն հազրէթլէրի՝ սէնէնին իլք նըսֆընտա հէմշիրէսինի էվլէնտիրմէք, վէ Եվրօբանըն ճէնուպ գըսըմը զիյարէթ իթմէք կիպի չէյլէր իլէ իշթիղալ էյլէյէճէք տիր. վէ բիզ սէ միւհթէմէլ կէօրիւմէզ քի, տիւյիւնլէրտէն պահս իտիլէճէկի սըրատա, մուհարէպէ թասավվուրը մէյտանա գօնուլսուն.

Շիմտի պու հալէ տիգգաթ իտիլմին. Ֆրանսատա Սէրկիի Ումումի, Ալէմանիատա իմբէրաթօրըն հէմշիրէսինին տիւյիւնի, վէ—մուհարէպէ զուհուրի թագտիրինտէ Ֆրանսայա մուավէնէթ իտէճէք օլան — Ռուսիատա իմբէրաթօրըն պիրատէրի կրանտիւգ Բօլըն իգտիվաճը իլէ վէլիահտ բրէնս Նիգօլա իչիւն տէ պիր զէվճէ արանմագտա օլմասը սէնէնին իլք գըսըմը իչիւն աայիլէ թէէհհիւլ իտիյօրլար. վէ Աւսթրիա իմբէրաթօրընըն՝ քերիմէսի բրէնսէս Վալէրիյի, վէ Իթալիա գըրալըն տա վէլիահտը բրէնս տը Նաբօլիյի էվլէնտիրմէք զայրէթինտէ օլմալարը տա պունա ինզիմամ իտիյօր. Վէ անտէն սօնրա, պու գատար խայըրլը իշլէր արասընտա էկէր մուհարէպէ թէհլիքէսի պաշ կէօսթէրէպիլիր իսէ, էմին օլմալը տըր քի, մութլագա ֆէվգէլատէ վէ ֆէվգէլմէմուլ վուգուաթ զարուրէթընտան օլաճագ տըր.

Ֆագաթ մէգալէմիզի իթմամ իթմէք իչիւն Ռուսիա իլէ Աւսթրիա, վէ Իթալիա իլէ Ֆրանսա արասընտաքի միւնասէպաթ իլէ սաիր հիւքիւմէթլէրին ահվալինի տէ թէտգիգ իթմէք լազըմ կէլիր քի, պունը տա պէնտիմիզին իքինճի գըսմընտա թէրք իտիյօրըզ.

ԿԱՂԱՆԴԻՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

1876 տարւոյն վերջին օրն, սպիտակ սաւան մը ծածկած էր երկիր, և բուքն մաս մը այդ սպիտակ նիւթէն կը փոխադրէր դռանց և պատուհաններու ծերպերէն ներս։

Ընթերցողք, որք առիթ ունեցած են բնակիլ, այն թաղերն ուր գինւոյ ջերմեռանդութեան հետ, գինետուններն ալ կաճին, գիտեն թէ ժողովուրդն երբեմն մասնակցելու համար ընդհանուր ուրախութեան, օրեր կը հնարէ իբրեւ տօն, որով առիթն ալ կը գտնէ քանի մը գաւաթ աւելի խմելու։

Ենիգարուի մօտակայ Վլանկայ թաղի բնակիչք, գլխաւոր տեղ մը կը գրաւեն այդ կարգի ժողովրդոց մէջ, և սուրբերու քիչ կամ շատ ժողովրդականութիւնն պատճառ մ'է քանի մը գաւաթ օղի աւելի սպառելու։

Տարակուսելի չէ անշուշտ թէ՛ տարւոյն վերջին օրն ամենէն գերագոյն տօնն է, և Վլանկայի բնակիչք շատ լաւ գիտեն թէ ինչ կեանք կատանան այդ օրերն իրենց թաղին գինետուններն մինչ մի կողմէն Պօլսոյ մօտակայ Թաղեցիք, միւս կողմէն Սամաթիոյ բնակիչք, իրարու թեւէ քաշելով կը բոլորուին սեղանի մը քով, ուրախական բաժակաճառութիւններով, նշան մը որ կապահովէ մեզ թէ՛ չուկային մէջ կը մնան, ամեն արհեստական անպատշաճութիւնք, որք տարւոյն մէջ տեղի կ՚ունենան։

1876ի վերջին օրն, Վլանկայի գինետուններն կը փոխադրուէր, արհեստական դասակարգ մը հայրութեան մասնաւորներով, լուտանք տեղացնելով նաեւ օղին դէմ, իբրեւ պատճառ նոյն աւուր առեւտրոյ նուազութեան։ Բարեւներ կը փոխանակէին իրարու, ջերմացի մը շուրջն կեցած մի քանի անձինք, բարձր կամ մեղմ բարկութեան արտայայտիչ խօսքերով, որք անմեղ կատակներով կը վերջանային։ Ներկայից մին ազգասիրութեան խնդիր վիճակին մի համառօտ նկարագրով, իբրեւ թումի մեղմեց խստութիւններ, և առիթ տուաւ ոտքի վրայ կանգնած անձերու իրենց ուսերն հանելով, շրջապատել սեղան մը, որ իւր վրայ կը կրէր օղիի շիշ

---

(18)

ԳԸԶԸԼ ՎԱՍԻՅԷԹՆԱՄԷ

ՄՈՒԷԼԼԻՖԻ

ՔՋԱՎԻՔ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԱԴԱՄԵԱՆ

Լաքին մէրգումէ պէտպախթ գըզ՝ սիւսպիթին գաթը խիմտա իթմէյիպ, հէնուզ խիմտա իթմէյէ սայ իտիյօր իտի իսէ տէ, պու միւշէվվէշ խիտմէ՝ գուվվէթինին մաֆէվգինտէ քէտէր իթմէքտէն մէրգումէյի մէն իտէմէյօր իտի.

Խասթալըղըն նէթիճէսի հէր նէ տէ օլսա, պունըն՝ ուզուն միւտտէթ տէվամ իտէճէկի չիւպհէսիզ իտի.

Խասթալըգ էյյէ տէօնսէ պիլէ, խասթալըղընտան ուզուն սիւրիւփ, հաֆթալար վէ պէլքի այլարճա տէվամ էյլէյէճէքտի.

Իմտի պու հալին իճապաթընը թէսվիյէ իտէպիլմէք իչիւն բարա ճիհէթինի նա՞սըլ եարաճաղընը Մարթ տիւշիւնիյօր տուրույօր իտի.

Վալիտէսի գըզընը նէ գատար սէվէր իտի իսէ, գըզը տա վալիտէսինի օ գատար սէվէր իտի.

Պու իքի գատընըն արասընտա պիր մուհապպէթը հագիգիյէ, պիր բէրէսթիշը միւթէգապիլ մէվճուտ իտի.

Մարթ՝ զարուրէթ ու սէֆալէթտէն՝ քէնտիսի իչիւն տէյիլ, վալիտէսի իչիւն չօգ գօրգույօր իտի, զիրա վալիտէսինին հալի՝ խայլիճէ մէսարիֆի իճապ իթտիրիյօր, իչպու մէսարիֆին թէսվիյէսի իսէ մուհալ օլմագ իւզրէ իտի.

Պէտպախթ գըզ պունլարը տիւշիւնիյօրքէն, օ անու կէօզլէրի տօլույօր, կէօզ եաշլարը՝ եանաղընտան աշաղը ագըյօր իտի.

Մէրգումէ գըզ՝ խասթաանըն պաշըն սօնունյան վէ պաշըն աթէշ կիպի եանան էլինի էլլէրինին արասընա ալըպ վիրա վիրա էօբէյօր իտի. լաքին վալիտէսի՝ ղայէթ գայըրլի պուլընտուղընտան, մէրգումէյի նէ կէօրիւր նէ իշիտէսիլիր վէ նէ տախի պուսէլէրինին չէվգ ու չիտտէթինի հիսս իտէյօր իտի.

Օ արա ուսուլճաճըգ օտա գապըսը չալընտըղընտան, Մարթ գօշտու գապուեը աչտը.

Մէրգումէ գըզ՝ հէքիմին իչէրի կիրէճէկինի իւմիտ իտէր իտի իսէ տէ, իչէրի կիրէն հէքիմ օլմայըպ, «Մարթէն-Բէչէօր» օթէլինին սահիպի իտի.

Մէրգումէն սօլ էլինտէ, իւզէրի եազըլար վէ ռագգամլար եազըլը պիր քեաղըտ պուլընըպ, սաղ էլիյլէ պաշընտաքի պէյազ գալբագը աչըգ չարգասընը չըգարտը, վէ քէմալը նէզաքէթլէ կէնճ գըզը սէլամլատը. Մէրգում օթէլճինին պէյազ չարգա գօյմասընտա սէպէպ՝ քէնտի օթէլինին աշճըլըղընը պիլնէֆսի քէնտիսի իճրա իտիյօր իտի.

7

Օթէլճի.—Սիզի թաաճիզ իթտիմ, աֆվ իտէրսինիզ, մա'տմազէլ... ուֆագ պիր հիսապըմըզ իչիւն կէլտիմ... պու կիւն հաֆթանըն սօն կիւնի տիր, վէ օթէլիմին գաիտէսի՝ սէքիզ կիւնտէ պիր թէսվիյէի հիսապ իթմէքտէն իպարէթ իտուկի մալիւմը ալինիզ տիր... Պու գատար հէր քէսէ էյի կէլմէյօր... հիսապ չօղալըրըգճա, թէսվիյէսի տէ զօր օլուր, աղըր կէլիր...

Մարթըն րէնկի բէք աթմըշ իտի իսէ տէ, հիսս իթթիկի հէյէճանընը խուզլէնտէն պէլլի իթմէմէք իչիւն քէնտիսի թութմագա մուվաֆֆագ օլարագ, էլինի հիսապ քեաղըտընը ուզաթտը վէ պիր ազ թիթրէք պիր սէտա իլէ տէտի.

—Բէք ալէա, վէրինիզ...

Օթէլճի՝ րագգամլար տօլուսը քեաղըտը անիտէ գըզա թէսլիմ իթտի վէ գըզ տախի տէրհալ քեաղըտըն իւզէրինէ պագտը.

Մարթ.—Պօրճում օն սէքիզ ֆրանգ տըր, էֆէնտի...

Օթէլճի.—Էվէթ, թամ օն սէքիզ ֆրանգ տըր, մա'տմազէլ... օտա քիրասը իլէ եէմէք... Պահալը տէյիլ տիր... «Մարթէն-Բէչէօր» օթէլի՝ էհվէնիյէթի իչիւն մաարուֆ տըր... վագըա սիզ տէ չօգ պիր չէյ եէմէյօրսընըզ, հէլէ պիչարէ վալիտէնիզ հիչ պիր չէյ եէմէյօր...

Մարթ.—Բէք ալէա, էֆէնտի, բարանըզը չիմտի վէրէճէյիմ... լութֆէն պիր ազ պուրատա պէքլէ՞յէմիսինիզ...

Օթէլճի.—Մաչալլահ, նի՞չիւն պէքլէյէյիմ, մա'տմազէլ.

Կէնճ գըզ՝ վալիտէսինին օտասընտա կիտիպ պիր տօլապ կէօզինիւ արաշտըրտը վէ էսքի պիր բարա չէքմէճէսը ալըպ աչտը.

Իչպու չէքմէճէտէ պիր նաբօլէօն իլէ պիր գաչ ֆրանգ վար իտի.

Մարթ՝ ճիւզտանըն նէվինտէն օլան պու մէպլաղա պիր նազարը տէհշէթլէ պագտըգտան սօնրա, չէքմէճէտէն նաբօլէօնը չըգարարագ քէնտի քէնտինէ տէտի.

—Սօնու տըր պու... Սաաթըմ իլէ ուֆագ թէֆէք միւճէվհէրաթըմ տա էմանէթ սանտըղընտա րէհինտէ տիր... Հալիմիզ նէ՞ օլաճագ... Ա՛հ, պիչարէ վալիտէճիյիմ...

Պունը տիյէրէք կէօզլէրի տօլմուշ օլտուղընտան, Մարթ ալէլ աճէլէ կէօզ եաշլարընը սիլիփ, տիքքէր օտատա օթէլճինին եանընա ավտէթ իթտի վէ եիրմի ֆրանգլըղը մէրգումա թէսլիմ էտէրէք տէտի.

—Ալընըզ, էֆէ՛նտի... պօրճումըզ նէ իսէ ալըգօյընըզ...

Օթէլճի՝ նաբօլէօնը ճէպինէ աթտը վէ կէրիյէ իքի ֆրանգ վէրտի վէ պատէհու խասթաանըն հալինի սիւվալ իթմէք իսթէտի.

—Պու սապահ վալիտէնիզ նա՞սըլ տըր, մա'տմազէլ... պիր ազ էյիճէ՞ մի տիր.

Մարթ.—Հայը՛ֆ, տէյիլ տիր... սըթմա պիր ազ տէֆ օլմատըղընտան, բէք զիյատէ էնտիշէ իտիյօրըմ...

Օթէլճի.—Հէքիմ հէնուզ կէ՞լմէտի մի.

Մարթ.—Խա՛յր, հէնուզ կէլմէտի... վէ պու թէէխխուրէ թէաճճիւպ իտիյօրըմ... քէնտիսինէ նէ՛ գատար լիւզումը օլտուղընը պարի պիլմէ՞զսէ...

Օթէլճի.—Գապահաթ քէնտիսինտէ օլմամալը տըր... Մէշղուլիյէթի չօգ տըր... աճէլէ պիր եէրէ կէօթիւրիւլմիշ օլմալը տըր... նէրէտէ իսէ չիմտի կէլիր...

Մարթ.—Պէն տէ էօյլէ մէմուլ իտէրիմ...

Օթէլճի.—Թամամընըզը չիմտի կէթիրէյի՞մ մի?... սէպզէվաթը էյի պիր սըղըր էթի էքմէյիմիզ վար...

Մարթ.—Թէշէքքիւր իտէրիմ... հիչ իշթիհամ եօգ տըր.

Օթէլճի —Պէօյլէ քէնտինիզի պըրագմայընըզ, մա'տմազէլ... եօրկունլուգ իլէ քէտէր տախի պէօյլէ պիր խասթալըգ կիպի ինսանը էօլտիւրիր... Պիր ազ եէմէք եէյինիզ...

(Տէվ.-ի)

մը, մի քանի գաւաթներ, և ուտեստներ պատշաճօրէն յարմարցուած։ Խմեցին մի քանի գաւաթներ իրարու բաղխելով և նոր կեանք և երջանիկ օրեր բարեմաղթելով։

Ոգեւորութիւնն կաւելնար, և մինչեւ ի ժամ մէկ կեանքն կարծես կեռար, Վլանկայի մէջ, գունդա գունդ ելեւմուտ կընէին Հայ որ հեստաւորք, որոց մէջ փոքր տեղ մը կը գրաւէին Յոյնք, և յարգանքներ փոխանակելով իւրաքանչիւրն կը մեկնէր մի քանի գաւաթ պարպելէ վերջ։

∴

Վլանկայի Յունաց Ս. Թորոս եկեղեցւոյն փողոցին մէջ գինետուն մը, նոյն գիշեր անսովոր կերպով լուսազարդեալ էր, Թրքական նուագարան մը ուրախութիւնն կը կրկնապատկէր, գաւաթներու չառաչիւնք, սպասաւորաց ձայներն առիթ կուտային ճանաչելու թէ՝ օրն չատ յաճախադէպ չէր, մարդ մը միայն գինետան մի խորշն աննշմարելի կերպով պահուտած, տրտում և վշտահար դիրք մը ունէր, յիսնամեայ մէջին և սակայն մազերն տարեաց այդ բեռան ներքեւ ամբողջովին սպիտակցեալ էր, մօրուսին հետ խառն ի խուռն, այդ վշտալի մարդն անմասն էր ընդհանուր ուրախութենէն, երբեմն լրագիր մը կառնէր ձեռքն, և ակնարկ մը նետելէ վերջ կը դնէր իւր քով, միւսանգամ կ'առնէր ձեռքըն և աչքերուն մօտեցնելու երեւոյթ մը տալով ուշքին մի կողմ կը նետէր, ձեռքն' ի ծնոտ, և ապա ի ճակատն տանելով, ո՞վ էր նա, որո՞ւ կըսպասէր և ի՞նչ կուզէր, հարցումներ որոց պատասխանք, գաղտնիքի մը անթափանց քողին տակ ծածկուած էին։ Գինետան դռնէն ներս մըտաւ բարեձեւ երիտասարդ մը ձեռնոցներն հանելով մօտեցաւ կրակակալին, ակնարկ մը նետեց չուրջն, և մի անկիւնն սրահին մութ դէմք մը նշմարեց, մօտեցաւ, կանգնեցաւ քովն անծանօթին, որ դեռ ոչ ոք նշմարուած էր, և յարգանօք խօսեցաւ այսպէս։

— Բարի տեսութիւն էֆէնտի, հիւսիսի՞ թէ հարաւի հովը ձեզ հոս մղեց. Հասքէօյ և Վլանկա, ո՞րչափ միջոց, և այն այս օդին և այս ատեն. ընկերացիր ինձ, գոնէ գիշերը մեր տունն անցունենք. որչափ երջանիկ եմ թէ՝ կաղանդը պիտի կատարեմ սիրեցեալ վարժապետիս հետ, և զայն պիտի ներկայացնեմ որդւոցս՝ իբրեւ իրենց մեծ հայրն. օ՛ն պատուելի, օղի մը խմելէ վերջ երթանք միասին տուն։

Անծանօթն ծանօթացաւ անչուշտ ընթերցողին. վարժապետ մ'էր և նախկին խմբագիր մը, որ այժմ աղքատութիւնն ընկճած էր, իբրեւ ճշմարիտ հետեւանքն ազգին պաշտօնէից. իսկ վերջինն՝ աշակերտած էր պատուելիին Գալատու վարժարանին մէջ իբր 10 տարի առաջ, և անկից ի վեր գրեթէ տեսողութենէն և յիշողութենէն կորուսած էր. այժմ, որ տասնամեայ բացակայութենէ վերջ մօտը կը գտնուէր իւր դաստիարակին, ներքին գոհունակութիւն մը կ'զգայր, և կը փափաքէր իւր տունն առաջնորդել՝ ներկայացնելու պատուելիին իւր եօթնամեայ Արշակն և միամեայ Սուրէնն: Վարժապետը կը թուի թէ իւր խօսակցին միայն վերջին բառերը լսած էր, և քունէ սթափելու նման չտկեց գլուխն և հնգեւտասանամեայ կալանաւորի մը նման ակամայ ժպտով մը պատասխանեց կերկերեալ ձայնիւ.

—Շնորհակալ եմ մեծապէս քու բարեսրտութենէդ. բայց արդեօք պիտի չնորհ ընե՞ս զքեզ ծանօթացընելու.

—Սիրով, պատուելի. ես եմ Երուանդն, զոր «կայծակ» անուանեցիր օր մը՝ երբ Խորենացւոյ ողբը կը թարգմանէի և կը լուծէի.

—Աղօտ կերպով կը յիշեմ այդ դէպքն. բայց կրնաս երեւակայել սիրելի... սիրելի...

—(Ընդմիջելով) Երուանդ.

—Երուանդ, այո՛, թէ օր մը ես ալ ողբալի պիտի լինիմ, չատ աւելի թշուառ, սեւ մահն, մեծ երանութիւն.

Պատուելիին այս վերջին բառերն հազիւ լսելի եղան, ազի արտասուօք լեցուեցան աչքերն, և կարծես բան կը փնտռէր առանց գտնելու, մինչ գինետան սպասաւորն Երուանդի անկարելին հնազանդելով երկու գաւաթ գինի բերած էր, զոր մատոյց իւր վշտակիր դաստուին ըսելով.

Օ՛ն յարգելի հայր խմենք այս և մեկնինք, մեծ է Նախախնամութեան կարողութիւնն

—Օ՛, տարակոյս չունիմ առ այդ.

Ցետ ստիպման... էֆէնտի խմեց գինին և Երուանդի հետեւեցաւ, զի ձեռքն ուժգին բռնած էր և կը քաշէր. Գինեպանն նշմարելով թէ անկիւնն ուր նստած էր անծանօթն' ծրար մը միայն կար, բացաւ դուռըն և Երուանդն ձայնեց որ դեռ նոր հեռացած էր, ըսելով.

—Ուր կը տանիք այդ մարդն, նա խոստացած է այս գիշեր մեզ հետ միալ օտարական մ'է, պէտք է պատուենք, եթէ դարձեալ պիտի դառնայ լաւ, ապա թէ ոչ այս ծրարն ալ առէք.

Լաւ ըսաւ Երուանդ առնելով ծրարըն, մինչ պատուելին կը խնդրէր իրեն յանձնել իւրն, ստացաւ՝ երկայն յառաչ մը արձակեց և քայլերըն սկսաւ արագել.

Մօտեցան բնակարանի մը բաւական գեղեցիկ յենի—Գարու, ուր ընդ առաջ վազեց իւր հօր մանուկն Արշակ, ծրարներն ստանալով և մանկական լեզուով բառեր թոթովելով մինչ Սուրէն իւր մօր ձեռքն սանդուխի գլուխն կանգնած էր և կը ճչէր, պաղող ի տես. պատուելին չէր տեսած Արշակ որ իւր ցեխոտ կօչիկներն հանելու զբաղած էր, բայց երբ աշխատութիւնն աւարտեց, դարձաւ միւս կողմն ուր Արշակ փայտեայ ձի մը ի ձեռին կոստոտէր, յանկարծ ոստոստիւնն դադրեցաւ և մանուկը վազեց իւր մօր լսելով «պապուկն եկաւ», և արդարեւ դէմք մը որ պապուկի կը նըմանէր, սենեակն նստեցան սակաւ մի և Երուանդ իւր կինն և զաւակներն ներկայացնելէ վերջ, պէտք եղած յարգանքն ըրաւ վարժապետին. Ճաչեցին, բոլորուեցան մըդսեղանին չուրջն մի քանի գինի խըմեցին, բայց պատուելիի տրտմութիւնն առաւել կաճէր, որով առիթ կուտար Երուանդն մտատանջութեան մէջ ձգելու. Նոյն գիշերն, Երուանդ՝ հիւր պիտի երթար իւր կնոջ Վերգինիայ հօր տունն որ եկեղեցւոյ միւս կողմն էր, ըստ սովորութեան, յաջորդ գիշերն ալ զանոնք ընդունելու, դարձաւ իւր կընոջ և ըսաւ.

—Առ տղաքներն և գնայ հօրդ տունն, թերեւս ես ալ գամ, կառաջնորդեմ ձեզ մինչեւ հոն, իմ դաստիարակիս հետ տեսակցելու առիթն չատ թանկագին է, պէտք է մի քանի ժամ առանձին միանք, իմ կողմէս ներողութիւն յայտնէ ծնողացդ ու..

—(Պատուելին ընդմիջելով) ինձ եղած ընդունելութենէն չատ գոհ եմ, ես պիտի ննջեմ, կը խնդրեմ միասին գացէք, ուրիչ ատեն տեսակցելու պատեհութիւնն պիտի ունենանք կաղաչեմ.

—Ոչ, ըսաւ Երուանդ, չեմ կարող երթալ, և դուք գացէք պատրաստուիլ.

Վարժապետի թախանձանքն չը զօրեց Երուանդն իւր որոշման մէջ կասեցնելու, և Տիկին Վիրգինէ բարեկիրթ մայրն, Երուանդի նշանացի հրահանգի վրայ գնաց հագուիլ, և հագուեցնել Արշակն, որ մինչեւ այն ատեն աչաբեկ լռութեամբ, չէր կրցած աղատ վարժապետին երեսն նայիլ, և այժմ աղատ սենեկի մը մէջ հետաքրքրական հարցումներ կուղղէր իւր մօր պապուկին նկատմամբ.

Քսան վայրկենի մէջ Տիկին Վերգինէ, իւր և որդւոց արդուզարդն աւարտած էր, և սենեակէն ներս մըտնելով քաղաքավար կնոջ մը կատարեալ ձեւերով ներողութիւն կը խնդրէր հիւրէն, զինքն առանձին ձգելուն համար, որ անհուն չնորհակալեօք պատասխանեց և Տիկինն հանգիստ մաղթելով մեկնեցաւ Երուանդայ հետ որ մինչեւ փողոցի անկիւնն պիտի ընկերանար ի հեռուստ, իւր դառնալու ատենն զաւակաց գոգլունն նախատեսելով զոր առիթ[?] պիտի լինէր, իւր հիւրի տեսութենէն զրկուելու և թաղեցւոց ուշադրութիւնն իրենց վրայ հրաւիրելու.

Երուանդ փութաց իւր տունն, ուր պատուելին Մ...ի նոյն աւուր թիւն ի ձեռին, մերթ աչքերն բանալով չարժում մը կընէր, և երբ ներս մտաւ Երուանդ, այսպէս ըսաւ.

—Ճշմարիտ է թէ՝ ժամանակն, կեանքն և ամենայն աշխարհային իրք վաղանցուկ են, իբրեւ գնտոտ, մրտքով կը փոխադրուիմ այն սենեկին մէջ ուր ժամանակաւ կը խմբագրէի թերթս, անչափ խնամով և նոր տարւոյ առթիւ բանաստեղծական և իմաստասիրական իրար խառնելով, յոյս կը ներչնչէի ընթերցողին, իսկ այժմ, այժմ,

—Քիչ կամ չատ ամէն անցեալ իւր լաւ և յոռի կողմերն ունի, անցեալին փորձառութիւնը կը կատարելագործէ զմարդ ապագային մէջ, ակնարկ մը բաւ է պէտք եղած հրահանգն ընդունելու... իսկ, ներեցէք սիրելի հայր, հարցնեմ թէ՝ Ձեր ճակտին անժամանակ խորչոմներն և յայտնի խռովման արտայայտիչ նշաններն, կ՚աւելցնեն հետաքրքրութիւնս, և համարձակութիւն կուտան այս երեկոյեան Ձեր այցելութեան պարագաներու մասին, ըստ բաւականին տեղեկութիւն ըստանալու, կը յուսամ թէ՝ բարեմտաբար պիտի պարզէք անիմանալի գաղտնիքն, և Ձեզ ցաւակից պիտի ունենաք, սիրտ մը որ բաց է միշտ իւր սիրելեաց նկատմամբ.

—Սիրելի Երուանդ, Աստուածային հրաչք կը համարիմ այս առիթըն որ սակաւ մի սփոփեց չփոթ երեւակայութիւնս և խեցեալ սիրտս, թէպէտ բոլորովին անկարող նկարագրելու կեանքիս տխուր պատկերներն, բայց այսքան սիրալիր ընդունելութիւն, և քու ազնիւ և բարի հետաքրքրութիւնդ, քաջութիւն կուտան ինձ, մի քանի խօսքով պարզելու իրաց վիճակն.

Գիտես թէ տասը տարի առաջ կը բնակէի ի Խասգիւղ, և կը դասախօսէի տեղւոյն, Գալատու, Պէչիքթաչի, և Իւսկիւտարու Ս. Խաչի վարժարաններն ըստ բաւականին գոհացուցիչ ամսականաւ, ծնողական կորուստն և զանազան ցաւալի դիպուածք, մղեցին զիս ի խորհրդածութեան, նկատելով թէ՝ 10 ոսկւոյ չափ ամսական հասոյթ մը բաւական է սակաւանդամ ընտանիք մը խնամել, խորհուրդն՝ բարեկամաց դրդմամբն իրագործեցի, ընտրելով ինձ կենակից մը համեստ և բարի, հինգ տարիներ անցած էր արդէն երբ գրեթէ երեք զաւակաց հայր եղած էի. զորս կը խնամէինք անվհատ և անդուլ.

Տարի մը հազիւ անցած էր, երբ օր մը հոգաբարձական փոփոխութեամբ Իւսկիւտարու վարժարանէն կը հրաժարեցնէին զիս, և ձախողութիւնք՝ որք իրարու կը յաջորդէին՝ երկու ամիս վերջ ալ Պէչիքթաչու վարժարանէն և հետեւաբար կանոնաւոր ամսականէ մ'ալ կը զրկէր զիս. Կը միար ինձ երկու դպրոց՝ Հասքէօյինն և Գալատայինն, ուր կը յաճախէի կանոնաւորապէս, ամէն օր վախնալով թէ՝ մի գուցէ լսեմ և ստոյգ հրաժարելու բօթն. Ժամանակի առաւելութիւնն դիւրութիւն տուաւ ինձ երկասիրելու Քերականութիւն մը ընդարձակ գրաբառ լեզուի, որ բաց ի քերականական կանոններու՝ պիտի ունենար և իւր մէջ գրագիտութեան պատմութիւնն և դասերն, օրինակներով և բացատրութեամբք ճոխացեալ, սակայն մեծ և խնամեալ համբերութիւն մը կը պահանջէր. Գործն յարատեւ աշխատութեամբ ամբողջացաւ մէկ տարուան մէջ, և նշանաւոր գրագէտ մը իւր խնդակցութիւնն և չընորհաւորութիւնն յայտնեց գործիս համար.

Գալատու վարժարանն, որ Թաղ. խորհուրդը կը վարէր մինչեւ այն ատեն, խռովութեան մը պատճառաւ պէտք կըլլար ուրիշ տեսչութեան մը յանձնել, և որպէս կը հետեւի, մեզ ալ կը զրկէին մեր պաշտօնէն՝ աւելի կարող ուսուցիչներ բերել խոստանալով, խոստում մը որ թաղեցիներու պատրանք մը միայն կըլնար ըլլալ. առանց երկարելու ըսեմ թէ՝ միայն մնացի Խասգիւղի վարժարանով ուրկէ 3 ոսկի ստացայ չաբաթական մի քանի ժամ աւելցնելով արդէն եղած դասախօսութեանցըս ժամերուն վրայ. Երեք ոսկին ընտանիքի մը ապրուստին չէր կըրնար բաւել, բայց դարձեալ գոհ էի երբ նա ալ անյապաղ ստանայի, ցաւալի է երբ պատմեմ այն միջոցներն որովք կըստանայի ամսաթոչակս, ահա պաշտօն մը որ ամէն զբաղումէ յոռի և վատթար է։ Բաւական ժամանակ չարունակեցինք այս ուղղութեամբ, երբ միս կողմէն մեկենաս մը կորոնէի գրքիս տպագրութեան համար, ընտանեկան հիւանդութիւն մը առաւել ծանրացուց մեր կենաց պայմաններն և ըստիպուեցանք բաւական գումարի մը փոխառութիւն ընել ցոյց տալով ի փոխարէն մեր ամսաթոչակի կէսն զոր պարտապահանջն կըստանայ ցարդ ամէն ամիս Թաղ. խորհրդէ.

Կը միայ ձեռքս 150 ղրշ. որ ամէն բանի պէտք էր օգտել, բայց այս ձախողութեանց մէջ կնոջս առաքինութիւնն գերազանց է ամէն բանէ, զի այս միմեանց ցաւալի երեւոյթից ներքեւ կինս օրինակելի համբերութեամբ և առաքինական համեստութեամբ, կը յուսադրէր զիս և չէր կորուսած իւր զուարթութիւնն, առիթ մը որ փորձով սերտել տուաւ ինձ իմաստասիրին այն խօսքն թէ՝ առաքինի կինն վերականգնումն է քայքայեալ տան. պսակն է իւր առն և թանկագին պատուական գոհարներէ.

Օրըստօրէ պահանջները հետ թշուառութիւնն կաճէր, տնային պիտոյք, զաւակաց հոգ և այլք պիտի հոգացուէին 150 դահեկան գումարով մը, պէտք եղաւ լրագրական աշխատութիւն մը ընել, և նոյն գիշերն արդէն Մ...ի մէջ մի քանի տող տեսայ այս իմաստով «դասախօս մը կուզուի հայերէն և Թուրքերէն լեզուաց, փափաքողք դիմեն ի խմբագրատուն Մ...ի» անմիջապէս հետեւեալ առաւօտ կը մտնէի խըմբագրատունէն ներս, հարցնելու թէ՝ ո՞վ էր որ կը պահանջէր դասախօս մը, բայց խմբագիր մը նախ ինք գլուխն վերցուց, և ըսաւ դասա՞տու էք. ձեր զգեստներն կը մատնէ զայդ, ուրեմն պարապ տեղն հոգնած էք, երէկ [?]երթն հազիւ խըմբագրատունէն ելած էր, խումբ խումբ սկսան գալ վարժապետներն, որոց մէջ նուազագոյն կատարուելով չաբաթական 6 ժամ դասախօսութիւն հայերէնի և Թիւրքերէնի, մէկն 200 ղրշ. ստանձնեց». գլխիկոր հեռացայ այդ տեղէն, խմբագրին ինձ ցոյց տուած ստաէն փախցած, յուսաբեկ կը դառնայի մտածելով թէ՝ հիւկօ, ապագայն վարժապետին տուած է, և այս դժնդակ ներկան ի՞նչ ապագայ կրնայ ունենալ. Երկու տարիներէ ի վեր այսպէս դըժբաղդ կապրիմ, երբեմն 5—10 ղրշ.ի բացառիկ գործ մ'ալ ընելով, միշտ գոհ և ուրախ վիճակիս համար, Վերջին ատեններ Հասքէօյի Թաղ. խորհուրդն, իւր օրինական չըջանը լրացնելով կը հրաժարէր, ալ երեւակայելի է թէ՝ ի՞նչ վիճակի կենթարկուին անոնք, որք հաչիւ ունին եկեղեցւոյն հետ այս վիճակն ցայժմ կը տեւէ և 5 ամսական կը միայ գանձելի. երեք օր առաջ գիր մը գրած էի եկեղեցւոյն Աւագերեց Տ. Գէորգ Հօր, կոչումն ընելով իւր բարեսիրութեան, գոնէ եկեղեցւոյ ախսէի հասոյթէն մաս մը տալու, Տէր հայրն որու աշակերտած եմ, ցաւելով պատասխանեց թէ՝ ինք չ'միջամտեր ո և է գործի, և թէպէտ կըզգայ տնական օրերու մէջ ստակի զգալի հարկն, բայց անկարող է ո և է ձեռնարկ ընելէ. Տրտում վերադարձայ մտածելով թէ, կաղանդի ու Ծննդեան տօներու առթիւ ստիպեալ էինք անտանելի թշուառ միալ ընտանեօք, ինչպէս տխուր փորձն հաստատեց.

Գրեթէ տարի մը առաջ ձեռագիր երկասիրութիւնս ցոյց տուած էի, տպագրիչի մը, որ պատասխանած էր թէ՝ քարտիսակազմ ըլլալու պայմանաւ 20 ոսկւոյ անհրաժեշտ հարկ կար, ուզեցի փոքր փոխարինութեամբ մը վաճառել, բայց գինն անյարմար գալով ստիպուեցանք պահել ըստ առաջնոյն. Այս առաւօտ հետս առած էի զայն, և այժմ այն ծրարին մէջն է, զոր Ձեր հետաքրքրութեան առիթ եղաւ, տարի միասին մի քանի տպագրատէրերու, հեղինակութեան իրաւունքն իսկ բոլորովին ծախելու, աննշան գումարով մը. բայց ընդունողն ամէն տեղ չըջելէ վերջ, միջօրէին յուսաբեկ կը դիմէի նախկին աշակերտներէս միոյն վաճառատունն մի քանի ղրուշ խնդրելու՝ Ծնունդէն վերջ վճարելու պայմանաւ, և ստացած ձեռքերով ընդունայն սպասելէ վերջ հոն, ուր առաջնորդած էին ինձ սպասելու համար, պատասխան եկաւ թէ՝ տէրը հոս չէ և արկղակալն դիւրութիւն չունի ո և է բան վճարելու. արտասուալից հեռացայ, և գերմարդկային ջանքեր ընելէ վերջ, կարող չեղայ մի քանի դահեկան գըտնել՝ գէթ տունը խնձոր մը տանելու համար. Անզգալապէս մի քանի անգամ անցայ այն մրգավաճառէն, որ չուկային մինչեւ Մահմուտ Փաչայի զառիվայրի ստորոտը կ'երկարի. չէի կարող տուն երթալ այս գիշեր, և առանց գիտնալու թէ ու՞ր կ'երթամ՝ վիչտը մինչեւ աստ մղեց զիս, և ինքզինքս անծանօթ գինետան մը առաջ տեսնելով ներս մտայ և գինի մը խմելով անկիւն մը կծկուեցայ՝ մտածմանց ովկիանոսին մէջ խըրասուզեալ. Պահ մը վերջը գինեպանն առ իս կոչելով յարգանօք բարեւելէ վերջ, Թոյլտուութիւն խնդրեցի գիչերն հոն անցնել իբր օտար ոմն նոյն տեղւոյն. անմիջապէս արտօնութիւն չնորհուեցաւ ինձ, և ես մնացի անկիւնն, առանց գիտնալու թէ ի՞նչ տեղի կունենար չուրջս, և ուր ուրեմն նախախնամութիւնն պարգեւեց, Ձեր ազնուութիւնն որ սակաւ մի ամոքեց սրտիս դառնութիւնը. Ահա համառօտագրութիւնն իմ տարաբաղդ վիճակիս, որ առանց ոչինչ ծածկելու հաղորդեցի Ձեզ.

Երուանդի, որ մինչեւ ցայն վայր տխրադէմ ունկնդրած էր պատուելիին բանից, այտերէն վար արտասուաց կաթիլներ գլորեցան, և հինգ վայրկեան վերջ, պատասխանեց ձեռքովն աչքերն սրբելով,

—Մի վշտանար այդչափ, վարժապետին կեանքն հիւսուած մ'է թըչուառութեան և սգոյ, իսկ նոր տարին փոխանակ նոր կեանքի, նոր թըչուառութեան դարագլուխն կը լինի, վիճակն ընդհանուր է, և ես ձեռքէս եկածն չը պիտի զլանամ Ձեզ ամենայն անձնուիրութեամբ.

Նոյն գիչերն մի քանի ժամ խօսակցեցան զանազան նիւթերու վըրայ, և պատուելիին սրտին մէջ յուսոյ նոր աստղ մը սկսած էր պլպլալ, և քիչ մը սփոփեալ սրտիւ խօսեցաւ թէպէտ ոչ բոլորովին ուրախ.

Հետեւեալ առաւօտ Երուանդայ առաջին գործն եղած էր մասնակի հանգանակութեան մը ձեռնարկել, և արդէն բաւական գոհացուցիչ գումար մը ի ձեռին, կը դառնար իւր տունն մինչ վարժապետն իւր նախաճաշն կընէր, քիչ մը եւս խօսեցան և պատուելիի մեկնելու պահուն Երուանդ ամենայն յարգանօք փոքր ծրար մը կը յանձնէր որու մէջ 600 ղրշ.ի գումարի մը հետ սա տողերն կրող թղթիկ մը կը գտնուէր, «նուէր անկեղծ աշակերտի մը առ իւր սիրեցեալ վարժապետն». Պատուելին մեկնեցաւ գոհ և ուրախ չընորհակալութեան ջերմ բառերով և մի քանի օր վերջ ոտանաւոր մը կը տեսնուէր Մ...ի մէջ, «Նոր տարւոյ հրեչտակն» վերնագրոյն ներքեւ.

Պատուելին մխիթարուեցաւ ըստ կարի և իւր զաւակներով. օրհնեց զԵրուանդ և իւր ընտանիքն.

∴

Մի քանի օրէ ի վեր սկսած է նոր տարին, համադամ կերակրօք, և զանազան մրգօք զարդարուն սեղանի մը չուրջ, քանիներ արդեօք յիչեցին զայն, որ մարդկութեան ամէն համակրանաց արժան է իւր մասնաւոր դիրքին չնորհիւ, վարժապետն. որու կեանքի մի իրական պատկերն տեսան ազնիւ ընթերցողք. Վարժապետի կեանքն 10 տարիներէ ի վեր մխիթարական գոյն մը կրած չէ, նա միշտ դժբաղդ աչքարած մ'է, տարւոյն մէջ, ամավերջին և տարեգլխուն.

ՀԱՅԿ

ՊԱՆԳԸ ՕՍՄԱՆԻ

Բուլկէր չըմէնտըֆէր բիյանդօսըներ կէլէճէք գուրասը իչիւն բօ[?]ն պիլէթլէրի սաթըլմաղա բաշլ[?]նէր՝ պու կիւնտէն իթիպարէն հէր կիւն ալաֆր. սաաթ 10ատան էօյլէնտէն սօնըրա սաաթ 3½ա գատար Պանգը Օսմանիտէն միւրաջաաթ իտեպիլիւրէքէրի իլան օլունուր.

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Այտըն վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը՝ Բաթէնթա մէճլիսի ազասընտան Խալիտ պէյ հազրէթլէրինէ,

Թօբխանէի Ամիրէ րուզնամչէ գալէմի միւտիրի Ֆաիգ էֆէնտիյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Պրուսա վիլայէթի Նաֆիա վէ զըրաաթ միւչավիրի Ճէմալ պէյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Թօբխանէի Ամիրէ մէքթուպի գալէմի միւտիրի Ազիզ վէ մուհասէպէ գալէմի միւմէյյիզի Քեմալ վէ Թերճեման Գուլումճեան Թումիկ էֆ.լէրէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի,

Զըրաաթ Պանգասը խաղնէի մերքեզիյէսի մուհասէպէճիլիկի՝ Տիվանը Մուհասէպաթ միւմէյյիզլէրինտէն Զիւհտի պէյէ,

Բէսիմէ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը՝ րիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսիյէ Ավլոնիա գայմագամը Էսպագը Շաքիր էֆէնտիյէ,

Գաղտաս վիլայէթի էվրագ միւտիրի Մահմուտ Բամիզ էֆէնտիյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի,

Գարասի սանճաղը մուհասէպէճիսի Թէվֆիգ էֆ.յէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի,

Ճէզաիրը—Պահրը—Սէֆիտ վիլայէթի տախրիրնիւթ քեաթիպ Գոլհինէթ պիտայէթ մահքէմէսի րիյասէթի՝ միւլգա Թարսուս թիճարէթ մահքէմէսի րէիսի սապըգ Մեհմէտ Սէյֆի էֆէնտիյէ Թեվճիհ պույրուլմուչ տըր.

∴

Ալթընէր (Գաղտաս) օրտուի հիւմայուն սէրպայթարը միրալայ Ալի պէյէ 4րէնճի Մէճիտի,

Սուրիա վիլայէթի մէճլիսը իտարէսի ազասընտան վէ միւտէրրիսինտէն Քէյլանիզադէ Մեհմէտ Սաիտ Քէյլանի էֆէնտիյէ 4րէնճի Մէճիտի,

Բրէվէզատա Աւստրիա գօնսօլօսը Մ. Վէմիսքէ 3րէնճի Մէճիտի,

Ֆրանսանըն Նիս չէհրինտէ պուլընան մէքթէպին իգինճի միւէքթօրը Մ. Շարլ Բուսէլ, վէ Իսքէնտէրուն Բուսիա աճէնթէլիկինտէ պուլընան Սթէֆան Գօհրտանա 4րէնճի րիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուչ տըր.

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԹՐԱՄՎԱՅ ՇԻՐՔԷԹԻ

Նուբաֆէնտան կէլէն իլան

Պէշէր հիսսէ սէնէտաթը իչիւն սաղ ագչէ 25 ղրուչ օլմագ իւզրէ 33 նումէրօլը ֆաիզ գուբօնըն՝ Թրամվայ Շիրքէթինին վէզնէսինտէ թէէտիյէ օլընաճաղը, վէ ֆագաթ իչպու թէէտիյաթըն իճրա օլընապիլմէսի իչիւն 1888 դեկտեմբեր 29/11տէ ինիգատ իտէն մէճլիսը ումումիտէ վէրիլէն գարարլարըն մէվգի իճրայէ վազը զըմընտա էվվէլէ Թահվիլաթըն Թէտգիգի լազըմ կէլէճէյի՝ ասհապը Թահվիլաթա իլան օլընըր.

Պինաէնալէյհ մէճլիսը իտարէնին վէրտիկի գարար մուճիպինճէ, Թահվիլաթը մէզքիւրէ՝ կէլէճէք ալաֆր. յունվար 1տէն իթիպարէն մէօհրլիւ պաղլար իլէ բաքէթ օլընմուչ, եանի աչըգ վէ ուճլարը ասհիպի Թարաֆընտան մէօհրլէնմիչ [?]էրէ կէչիրիլմիչ օլարագ չիրքէթին վէզնէսինէ Թեսլիմ օլընաճագ, վէ պունա մուգապիլ քէնտիլէրինէ իքի պօրտրօ քեաղըտը վէրիլիպ, պունլար տախի քէնտի Թարաֆլարընտան մէօհրլէնէրէք, պիրի մագպուզ սէնէտի օլարագ քէնտի եանլարընտա գալաճագ վէ տիկէրի չիրքէթին վէզնէսինէ Թէրք օլունաճագ տըր.

Թահվիլաթը մէզքիւրէնին էմրը մուայէնէսի Թէքմիլ օլունտուգլարը կիւնտէն իթիպարէն պիր այ զարֆընտա իճրա օլունաճագ, վէ ֆաիզ գուբօնը միւտտէթը մէզքիւրէնին խիթամընտան 8 կիւն սօնրա չիրքէթին վէզնէսինտէ Թէէտիյէ օլունաճագ տըր.

ՄԻՒՏԻՐԻԹԷԹ

Տէրսաատէթ 12/24 դեկտ. 1888

ՏՕԳԹՕՐ ՏԱՅՏՈՒՐ

Պիյխասսա պօզաղ, դուլագ վէ պուրուն խասթալըգլարընըն թէտավիսինէ քեսպը մէլէքէ իթմիշ օլան Տօգթօր Տայտուր՝ Բարիզ, Լօնտրա վէ Վիէննա պէօյիւք խասթախանէլէրինտէ վէ մէշհուր ուսթալար եանընտա մէզքիւր խասթալըգլարը արիզ ու ամիգ թէտգիգ իթտիքտէն սօնըրա պու քէրրէ չէհրիմիզէ մուվասէլէթ իտէրէք, Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Բուսիա սէֆարէթխանէսի իթթիսալինտէ 447 նումէրօլը մահալտէ իգամէթ իթմէքտէ վէ հէր սապահ ալաֆր սաաթ 9տան էօյլէնէ գատար խասթա գապուլ էյլէմէքտէ տիր. Քէզա Սթամպօլտա քէօբրիւպաշընտա Քիւչիւքեան էճզախանէսինտէ տախի բազարլարտան մաատա հէր կիւն էօյլէնտէն սօնըրա սաաթ 8տէն 10ա գատար խասթէկեան գապուլ իտէր վէ «չարշէնպէհ կիւնլէրի եինէ Քիւչիւքեան էճզախանէսինտէ մէճճանէն խասթա մուայենէ էյլէր.»

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՈՊԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 16 յունվ.

Ինկլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	098-1/16
Օսմ. էսհամը աչըլըը	15-1/4
» » գարանտը	15-5/16
» » Սէրի Ա	28-
» » » Պ	16-1/8
» » » Ս	15-1/8
Օթօման 1871	84-3/4
Օսմանլը Պանգասը	11-1/2
Ռուսիա իսթիգրազը	102-3/8
Մըսըր ռուլ. մութթահըտէ	84-1/8
» իմթիյազը	102-3/4
Տախտա Սանիյէ Մըսըր	80-
Ռօյ իլտ իսթիգրազը	101-1/2
Մուգաւէլէ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-56.20

Բարիզ 16 յունվ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	82-92 1/2
» » 4 1/2 %	104-70
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլըը	15-50
» » գարանտը	15-47 1/2
Միւթէտէլէ	
Սէրի Պ.	-
» Ս.	15-40
Ալմէլէ շըմէնտըֆէրի	47-50
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	485-
» Պանգասը	541-25
Գրէտի Լիօնէ	633-75
Գրէտի Ֆօնսիէ	1340-
Լիօն ագսիօնը	1335-
Սիւվէյիշ ագսիօնը	2230-
Ռուսիա 3 % 1877	101-3/4
Իթալիա էսհամը	95-80
Մըսըր ֆօնտ. մութթահըտէ	427-50
Եունան 3 % 1873	440-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-28

Վիէննա 16 յունվ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	121-10
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	22-50

ՂԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումու. տիւն աչը. գար.		16-35
» » » էն եիւքսէք		16-36
» » » էն աչաղը		16-35
Պու սապահ աչըլըշը		16-35
Իսթիգրազը տախիլի տիւն գար.		43-28
» » » էն եիւքսէք		43-28
» » » էն աչաղը		43-22
» » » աչըլըշը		43-30
Մըսըր մութթահըտէ գար.		-
Պու սապահ աչըլըշը		-
Սէրի Ա.		28-10
» Պ.		16-10
» Գ.		16-35
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի		48-12 1/2
Աչչէ Փարէլի		8-
Րէբօր Նրչ.		-
Հէվալէսիզ »		12-1/2

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	ք. ք.	8-38
Օթթամպոլ պանգասը		7-09
Սօսիէթէ ժէնէրալ		4-20
Թրամվայ		4-60

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. Լիրասը 100 ղրշ. տան		Ղրշ. Բր.
Պէյազ Մէճիտիյէ Փարէշը		108-32
Մէթալիք	»	102-
Պէշլիք	»	102-20
Ալթըլըգ	»	102-20
Ինկիլիզ Լիրասը		110-30
Ֆրանսըզ ալթընը		87-27
Բօլ		94-10
Գրէմիզ ալթընը		51-05
Գարպօն գայմէսի		08-48

ԹԱՍՖԻՅԷ ՔՈԱՂԸՏԸ

20) Լիք քաղըտ		-
50) » »		12-
100) » »		-
500) » »		-
1000) » »		10-10
10000) »		-

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Կիրիտ Ֆըրգասը իչիւն միւպայաա օլունաճագ Ինկիլթէրա բիրինճինին սիմ մէճիտիյէ եիրմի պիր ղրուշ օ. թուզ բարա հիսապը իլէ պէհէր քիլօսը եէտմիշ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, քեանունը սանիի րումինին եիրմի պիրինճի կիւնիւ գաւարը գաթիսի վէրիլէճէկլինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր.
4 քեանունը սանի 1889

3—1

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Բանթալօնըգ չայագ
4000 մէթրօ
պէհէր մէթրօսը 35 ղըշ.
Սիյահ գալըն եասը գայթան
61500 մէթրօ
պէհէր մէթրօսը 1 1/4 ղըշ.
Գըրմըզը չուհա
700 մէթրօ
պէհէր մէթրօսը 30 ղըշ.
Սարը քէպիր Թօք ալամէթլի տիւյմէ
70 կրօսա
պէհէր կրօսասը 16 ղըշ.
Պէյազ քէպիր տիւյմէ
35 կրօսա
պէհէր կրօսասը 16 ղըշ.
Ֆէօրտիւնճի օրտուի հիւմայուն իչիւն էրզինճանտա թէսլիմ օլունմագ շարթըյլա միւպայաա օլունաճագ պէչ գալէմ էշեա թալիպլէրի

էօհտէսինտէ օլտըղընտան մէյքիւր ֆիյաթլարըն թէնզիլի իլէ իհալա թալիպ օլանլարըն նիհայէթ պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր.
3 քեանունը սանի 1889

3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Թահնիյէ իտարէսի հասըլաթընտան էսմանը նագտէն վէ բէչինէն ալընարագ սաթըլաճագ իքի եիւզ պին քիլօ գալըն քէքէկին պէհէր քիլօսը տօգուզ բարայա միւշթէրիսի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունը սանիի րումինին տօգուզընճը չարշէնպիհ կիւնիւ պիլմիւզայէտէ գարարը վէրիլէճէկլինտէն, իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր.
3 քեանունը սանի 1889

3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Ինշաաթը ասքէրիյէ լազըմէսի իչիւն սէնէի հալիյէ քեանունը սանիսինտէն իթիպարէն պիր սէնէ զարֆընտա միւպայաասը իգթիզա իտէճէք մուխթէլիֆ նումէրօտա չինկօ. նըն գօնթրաթօյա բաղլթ օլունմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլարագ քեանունը սանինին էէ. տինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ էրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէչ թէնզիլաթը իճրա վէ գապուլ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն Ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլնըր.
2 քեանունը սանի 1889

3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Ինշաաթը ասքէրիյէ լազըմէսի իչիւն իչպու քեանունը սանիսինտէն իթիպարէն պիր սէնէ զարֆընտա միւպայաասը իգթիզա իտէճէք Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ չիմէնթօլարը էնվարընըն գօնթրաթօյա բաղլթ զըմնընտա մէվգիի միւնագասայա գօնուլարագ քեանունը սանինին էէտինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ էրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէչ թէնզիլաթը իճրա վէ գապուլ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն Ինշաաթը ասքէրիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր.
2 քեանունը սանի 1889

3—3

Մէգար Պրոնըրնամ մաշալտէ քեաւին օլուպ, Թօբխանէի Ամիրէ իտարէսինտէ պուլընան կաղինօնըն միւտտէթը գօնթրաթօսը խիթամ պուլտըղը վէ իճրա գըլընան միւզայէտէ սինտէ տախի պիր սէնէլիք իճարը բէչինէն թէէտիյէ իտիլմէք շարթըյլա վէ շէրաիթը սաիրէ իլէ սէնէլիկինի ալթմըշ պիր լիրաի Օսմանի իճարը իլէ իսթիյճարէ թալիպը ախէր զուհուր իտէրէք, գարարը գաթիսի չէհէր քեանունը սանինին 5ինճի բէնչշէնպիհ կիւնիւ վէրիլիպ 100տէ 5 զամմը տախի չէհէր մէգպուրըն 9ընճը կիւնիւ գապուլ իտիլէճէկի ճիհէթլէ, իճարը մէզգուրէ զամմ իլէ մէզքիւր կաղինօյը իսթիճարա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ տէկին Թօբխանէի Ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլնըր.
31 քեանունը էվվէլ 304

3—3

Ղուրէպա խասթախանէսի իչիւն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 3226 մէթրօ մրգ. տարը գալըն Ամէրիգա պէզինին իթթիհազ օլընան նումունէսի վէճհլէ պէհէր լիպրասը 5 ղըշ. 30 բարատա թալիպի էօհտէսինտէ պուլունտըղընա, վէ չէհէր քեանունը սանինին 5ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գաչ բարա վէ 7ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլ օլունուր իսէ գապուլ օլունուպ, անտէն սօնրա թէնզիլ գապուլ իտիլմէյէճէկինէ պինաէն, նօգսանըյլա իթա իթմէք վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.
2 քեանունը սանի 304

3—3

Մաւ վէրտ գըյէ 2, պէհէր աթիգ գըյէսի ղըշ. 380.
Գամարի գըյէ 6 1/2, պէհէր աթիգ գըյէսի 130.
Կիւլ սույը գըյէ 85, պէհէր աթիգ գըյէսի 4.
Կիւլ եաղը մըսգալ 75, պէհէր մըսգալը 17.
Միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն պալէատէ Նէվէլէրի մուրագգամ 4 գալէմ գուրս վէ պուխուր լէվազըմինին սէմէնլէրի պէր վէճհը բէչին մէճիսի 19 ղրշ. տան իթա գըլընմագ շարթը վէ միւնագասա բուսալասընտա մուհաքքէքէ չէրաիթը սաիրէ իլէ զիյլէլէրինտէ մուրագգամ ֆիյաթ իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ պուլընտըղընտան վէ չէհէր քեանունը սանինին 5ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գաչ բարա վէ 7ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլ օլունուր իսէ գապուլ օլունուպ, անտէն սօնրա թէնզիլ գապուլ իտիլմէյէճէկինէ պինաէն, նօգսանըյլա իթա իթմէք վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր.
2 քեանունը սանի 304

3—3

ԱԼԹՈՒՆ ՄԻՏԱԼԵԱԼԱՐ
ՎԷ ԻՖԹԻԽԱՐ ՏԻՊԼՕՄԱԼԱՐԸ

ELIXIR GREZ

Գրինագընա—գօգա վէ ըէբարին իլէ յէթերիլ օլունմըշ տըր. Հէր խասթախանէտէ գուլլանըլըր. Աղ կիւն զարֆընտա միյտէ ֆէսատլարընը, հազմըզըղը, միտէ էջէլիսի, իշթահսըզլըղը, գանսըզլըղը, եիւրէք պուլանթըլարընը տէֆ իտէր.

Պու իլաճ Բարիզտէ Լա Պրիւյէր սօգագընտա 34 նումէրօտա էճզաճը Բ. Կրէզ նէզտինտէ վէ պիլճիւմլէ էճզաճըլարտա պուլունըր.

Լ'ԱՆԳՐԸ

ԷՕՄԻՒՐ ՎԷ ԻՑՐԱՏ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

1858ՏԷ ՎԻԷՆՆԱՏԱ ՄՈՒԷՍՍԷՍ ՏԻՐ

1887 ԴԷԿՏ. 31ՏԷ ԹԷԼՄԻՆԱԹ ԱԳՋԷՍԻ
86,699,959.12 ֆրանգ

Սիկուրթա իտիլմիշ մէպալիղին եէքիւնիւ
408,448,921.35 ֆրանգ.

Վէֆաթ վուգուը շարթըյլա սիկուրթայա գայտ օլունանլարըն թէմէթթիւաթը՝ սէնէվի վէրտիքլէրի իւճրէթին (բրիմին) 100տէ 25ինէ գատար պալիղ օլմուշ տըր.

Պէրհայաթ գալմագ շարթըյլա սիկուրթայա գայտ օլընանլարըն թէմէթթիւաթը՝ սիկուրթա իթտիքլէրի մըգտարը սէրմայէլէրին 100տէ 41 1/2ինա գատար պալիղ օլմուշ տըր.

ԱՆԳՐԸ գումբանեասընըն իճրա իթտիկի պաշլըճա չէրաիթ պէրվէճհը աթի տիր.

Ա. Վէֆաթ վուգուը շարթըյլա սիկուրթա. մէսէլա,

35 եաշընտա պիր քիմսէ՝ վէրէսէսինէ 10,000 ֆրանգլըգ պիր սէրմայէ սիկուրթա (թէէմին) իթմէք իչիւն սէնէվի 266 ֆրանգ իւճրէթ (բրիմ) թէէտիյէ իտէր. քէնտիսի վէֆաթ իտէր իթմէզ մէզքիւր սէրմայէ անտէ վէրէսէսինէ թէէտիյէ օլունօրըը կիպի, միւտտէթը հայաթընտա տա թէմէթթիւաթընա հիսսէմէնտ օլմագա հագգը օլուր.

Բ. Պէրհայաթ գալմագ շարթըյլա սիկուրթա. (Թախսիսաթ) մէսէլա,

Պիր չօճուգ պիր եաշընտա իքէն, սէնէվի 298.30 ֆրանգ իւճրէթ վէրիլիրէք սիկուրթայա գօնուլըրգատա, 20 սէնէ սօնըրա 10,000 ֆրանգլըգ պիր սէրմայէյէ քէսպը իսթիհգագ իթտիքտէն մատատա, գումբանեանըն թէմէթթիւաթընտան տա 100տէ 85ինէ հիսսէմէնտ օլաճագ տըր.

Չօճուգլարա Թախսիսաթ (տօթասիօն) իչիւն սիկուրթայա գայտ օլընանլարըն թէմէթթիւաթ հիսսէսի՝ սօն իկի սէնէտէ 100տէ 37, վէ 34 12 վէ 41 1/2 օլմուշ տըր. Մէսէլա սիկուրթայա գայտ օլընանլար՝ սիկուրթա իթտիքլէրի պէհէր 1000 ֆրանգ իչիւն սօն թէվզիտէ 415 ֆրանգլըգ պիր քեար (տիվիտանտ) տահա իթթիհազ տըր.

Գարըզըգ սիկուրթա իչիւն ճիւզի պիր իւճրէթ (բրիմ) տախի վէրիլիրքէն, վուգուըը վէֆաթ շարթըյլա թէէտիյէ օլընան իւճրէթլէր տախի թէէմին օլընաբիլիր.

Թաֆսիլաթը միւքէմմէլէ տահա իթմէք իչիւն Տէրսաատէթտէ ումումի աճէնթէ ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻԷ միւրաճաաթ օլունմալը տըր.

Իտարէխանէսի Թընէլ մէյտանընտա Մայէր մաղազասընըն 2նճի գաթընտա տըր.
Գումբանեանըն պանքէրի Մ. Ս. ԱՏԼԷՐ.

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Իչպու 1889 յունվարըն 1ինճի բազար կիւնիւնտէն իթիպարէն

Քեանունը սանինին 6նճը ճումաա կիւնիւ խօրթուլ օլմագ միւնասէպէթիյէ Ստալըրտան քէօրրիւյէ իւք վէ քէօրրիւտէն Ստալըրա սօն սէֆէրլէր իճրա օլունմայաճագ տըր.

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻՖԻ

Ատալըրտան էւօբրէկէ

Սը. Տք.
2 30 Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.*
2 45 Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը [Պ. Ատատան 3.30տա]*
8 Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը, [Պէգլիւք Ատատան սաաթ 8.30տա].

Քէօբրիւտէն Ատալար ճանիպինէ

3 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ.
9 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք.
10 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա.

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալըրտան էւօբրէկէ

2 30 Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.
8 Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը [Պ. Ատատան 9տա].

Քէօբրիւտէն Ատալարա

3 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք.
9 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք.

Հավա չէտիտ լօտօս վէ Թիբի գար օլտուղը վագըթ բազարտան մատատա կիւնլէրտէ սապահլարը Ատալարտան քէօբրիւյէ սաաթ 2.30տէ հարէքէթ էտէճէք վապօր պաշլըճա պիր սէֆէր վէ աղշամլարը տախի սաաթ 10.15 կէչէրէք քէօբրիւտէն Ատալարա եալընըզ պիր սէֆէր իճրա օլունաճագ տըր.

Բազար վէ էյյամը սաիրէտէ սապահլարը քէօբրիւտէն Ատալարա վէ աղշամլարը Ատալարտան քէօբրիւյէ իճրա օլընան սէֆէրլէր՝ էյլէ հավալարտա իճրա օլունմայաճագ տըր.

[*] Իչպու սէֆէրլէր յունվ.ըն 16նճը բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիրէր չէրճէք էվվէլ իճրա օլունաճագ տըր.

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻՖԻ

ԷԵՎՄԻՑԷ		ԲԱԶԱՐ	
Քէօբրիւտէն	Գատըքէօյտէն	Քէօբրիւտէն	Գատըքէօյտէն
Սթ. Տք.	Ս. Տք.	Սթ. Տք.	Ս. Տք.
2 20*	2 20*	2 30	2 3
3	3	3 15	3 15
3 45	3 45	4	4
4 30	4 30	5	5
5 30	5 30	6	6
6	6 30	9	9
9 15	9 15	10	10
10	10	11	11
10 45	10 35	12	12
11 30	11 20		
12	12		

Հավա չէտիտ լօտօս վէ Թիբի գար օլտուղը կիւնլէրտէ աղշամլարը քէօբրիւտէն վէ Գատըքէօյտէն սաաթ 12տէ իճրա օլընան սէֆէրլէր պիրէր չէյրէք էվվէլ իճրա օլունաճագ տըր.

Գատըքէօյինէ իշլէյէն 5 վէ 4 նումէրօ վապօրլարտան պիրինին հասպէլ իճապ թամիրի իգթիզա իթտիքինտէ, պունըն եէրինէ Թայյին օլունաճագ վապօրլարտա քէրրէթը իգթիհամը եօլճուլարըն բաշհամթըղը օլմամագ մագսատընէ մէպնի սօնրատան թախսիս օլընան վապօրըն բօսթաար քէօբրիւտէն 11.30 սէֆէրինէ թէէտիբ իթտիկի կիւնլէրտէ սաաթ 11.15 կէչէրէք վէ սօն բօսթայա թէէտիբ իթտիկի կիւնլէրտէ տախի 11.45 կէչէրէք աղշամլարը քէօբրիւտէն պիրէր ֆազլա վապօր գալտըրըլաճագ տըր.

Բազար կիւնլէրինտէն մատատա էէվմիյէ քէօբրիւտէն սաաթ 6տա վէ Գատըքէօյիւնտէն սաաթ 6.30տա իճրա օլընան սէֆէրլէր ճումաա կիւնլէրի իճրա օլունմայաճագ տըր.

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻՖԻ

Շըմէնտըֆէր իտարէսի իլանընա նազարէն լէտէլ իճապ թատիլ օլունըր.

Իշպու շըմէնտըֆէրէ թուպուլըան վաբօրլարտըր.

Քէօբրիւտէն

Սը. Տք.		Գիթ. Նօ
3 40	Իզմիտէ կիտէն	2
7 40	Իզմիտէ կիտէն	4
10 55	Բէնտիկէ »	6

Հայտար Բաշատան

4 25	Բէնտիքտէն կէլէն	1
8 30	Իզմիտտէն կէլէն	3
11 40	Իզմիտտէն կէլէն	5

Լ'Ա. ՌՈՒԷՆՆԷՍ

ՀԱՐԻՔԷ ՏԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

1837ՏԷ ԹԷՍԻՍ

Սէրմայէ	4,000,000
Գօնթրաթ ը Բրիմ	4,000,000
Սէնէվի Բրիմ	600,000
Շիմտիյէ գատար թէէտիյէ իթմիշ Թազմինաթ	30,000,000

Բարիզին էմլաք իւզէրինէ իգրազ իտէն Գրէտի Ֆօնսիէ տը Ֆրանս պանգասընըն էմլաքլարընըն սիկուրթասընը տէրէօհտէ իտէն սալիֆ իւլ պէյան գումբանեանըն՝ պիր սէնէյի միւթէճավիզ Մէմալիքը Մահրուսէտէ տախի հարիգէ գարշը մուամէլէ իճրա իտէճէկինի միւշթէրիյէսինին տահա պիր հիւսնի թարիգէ ճէրէյանը մուամէլէսինէ իչիւն պու քէրրէ Մ. Շէհիրլէան իչթիրաք էյլէմիշ տիր. Պատէմա միւզքիւր իտարէսի իւլ ֆիյաթ վէ չէրաիթը միւթէտէնիլէ իլէ խանէ վէ մօպիլեա վէ էշեաի սաիրէի սիկուրթա իտուպ ; աանալը մէսաիլինէ տօղրուտան տօղրույա միւրաճաաթ օլունմագ բրիմտէն եիւզտէ 3 թէրք իտէճէկի վէ գազա վուգուունտա թազմինաթը միւթէմիլէ իտէճէկինի թէահհիւտ իտէր.

Միւտիրիյէթը ումումիյէ Գալաթատա Իզմիրլի օղլու խանընտա Նօ. 10
Սթամպօլտա շիւպէսի՝ Եակի-Զապթիյէ գուրպինտէ Ն. 30 սարրաֆ Մարտիկ էֆէնտի Ասթինատա՝ Ա. Բանտա վէ Ն. Գուրիօ
Իզմիրտէ՝ Ս. Բ. Իզմիրլի.

ՌՕՊԷՆՍՕՆ

ՖԷՎԳԷԼԱՏԷ ԷՀՎԷՆԻՑԷԹ

Սթ ագվայըտա Սուլթան—Համամը ճատտէսինտէ 15 վէ 17 նում. Աչիր էֆէնտի խանը մագայալարընտա էվէ

Մօտաճը Թուզի՝ Ալայ թլլըմլըգտէօ պալըր Նլոմտի վէ պուլընըր

Լէյէթ ... ժէնէրալ

Իսթիֆատէ իչիւն էէկեանէ միւրաճաաթ.

Գատիմ վէ մաարուֆ օլան իչպու տէբօ՝ Եվրօբանըն պիլտտը միւթէթէլիֆէսինտէն սօն մօտա էնվաի էմթաա վէ էշեա, եանի գատընլարա վէ էրքէքլէրէ վէ չօճուգլարա մախսուս շէմսիյէ, ֆանէլա, չօրապ, ֆրէնկ կէօմլէյի, եուննտան էօրմէ չաքէթլէր, ժէրսէյ վէ եուննտան էօրմէ օմուզ վէ պաչ էօրթիւլէրի, իչլէմէլի վէ իչլէմէսիզ գազմիր միսօլար, էնվաի նէֆիս մէնտիլլէր, պոյուն պաղլարը, զարիֆ պասթօնլար վէ սաիրէ ճէլպ իտուպ ֆէվգէլադէ էհվէն ֆիյաթլար իլէ Թօբտան վէ բէրաքէնտէ սաթմագտա օլտուղը, վէ սաթըլան էշեա վէ էմթաանըն զէրաֆէթ, նէֆասէթ վէ մէթանէթի իլէ էհվէնիյէթինին ֆէվգէլադէլիկի վէ րէգապէթ միւլքին օլամայաճաղը վէ ատէթա ֆապրիգա ֆիյաթլարընտա սաթըլըյօր իսէ իչիւն մէգքիւր ՌՕՊԷՆՍՕՆ նամ պէօյիւք տէբօյը պիր տէֆա զիյարէթ իթմէք քիֆայէթ էյլէյէճէկի, վէ Թաշրիֆ վէ միւպայաա էտէճէկ բազարլըգ պուլունըրաճագ զէվաթը քիրամըն էզհէր ճիհէթ մէմնուն վէ խօշնուտ գալաճագլարը իլան օլնըր.

Ֆիյաթլար մագթու տըր. լիրայի Օսմանի 108 ղրուշա գապուլ օլնըր.

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ՇԸՄԷՆՏՐՖԷՐԻ

1888 Րումի Նոյմ. 8 ալաֆր. Նոյմ. 20տէն իթիպարէն

ԱԶԻՄԷԹ

ԹՐԷՆ ՆՕՄ. / ՍԹԱՍԻՕՆ				2 Էշեա վէ եօլճու	4 Էշեա վէ եօլճու	6 Եօլճու			Քիլօմէթրէ
ՀԷՅՏԱՐԲԱՇԱ				3 40	7 40	10 55			
Հայտար բաշատան				4 15	8 18	11 30			
Գը ըլ Թօփրագ	մուվ.			4 21	8 24	11 36			
	ազի.			4 23	8 26	11 38			2 628
Ֆէներ քէօշքէսի	մուվ.								
	ազի.								3 210
Կէօզ Թէբէ	մուվ.			4 30	8 33	11 45			
	ազի.			4 32	8 35	11 47			5 15
Էրէն Քէօյ	մուվ.			4 35	8 38	11 50			
	ազի.			4 38	8 40	11 54			6 —
Պօսթանճը	մուվ.			4 44	8 46	12			
	ազի.			4 47	8 48	12 02			9 —
Մալթէբէ	մուվ.			4 57	8 58	12 12			
	ազի.			5	9	12 14			14 —
Գարթալ	մուվ.			5 13	9 13	12 27			
	ազի.			5 16	9 15	12 29			20 50
Բէնտիք	մուվ.			5 24	9 23	12 37			
	ազի.			5 33	9 32				24 50
Թուզլա	մուվ.			5 53	9 52				
	ազի.			5 56	9 55				34 75
Կէպզէ	մուվ.			6 15	10 14				
	ազի.			6 19	10 17				44 25
Տիլ Իսկէլէսի	մուվ.			6 49	10 47				
	ազի.			6 51	10 49				55 25
Թավշանճըլ	մուվ.			6 59	10 57				
	ազի.			7 01	10 59				59 25
Հէրէքէ	մուվ.			7 10	11 08				
	ազի.			7 12	11 10				63 75
Եարըմճա	մուվ.			7 36	11 34				
	ազի.			7 38	11 36				73 50
Թիւթ. Չիֆթլիք	մուվ.			7 53	11 51				
	ազի.			7 56	11 53				79 75
ԻԶՄԻՏԷ	մուվ.			8 18	12 15				91 —

ԱՎՏԷԹ

ԹՐԷՆ ՆՕՄ. / ՍԹԱՍԻՕՆ		1 Եօլճու	3 Էշեա վէ եօլճու	5 Էշեա վէ եօլճու	7 Եօլճու	9 Եօլճու	11 Եօլճու	Քիլօմէթրէ
ԻԶՄԻՏՏԷՆ			4 20	7 30				
Թիւթ. Չիֆթլիք	մուվ.		4 42	7 52				
	ազի.		4 44	7 54				11 25
Եարըմճա	մուվ.		4 59	8 09				
	ազի.		5 01	8 11				17 50
Հէրէքէ	մուվ.		5 2.	8 35				
	ազի.		5 27	8 37				27 25
Թավշանճըլ	մուվ.		5 36	8 46				
	ազի.		5 38	8 48				31 75
Տիլ Իսկէլէսի	մուվ.		5 46	8 56				
	ազի.		5 48	8 58				35 75
Կէպզէ	մուվ.		6 18	9 28				
	ազի.		6 22	9 31				46 75
Թուզլա	մուվ.		6 41	9 50				
	ազի.		6 43	9 53				56 25
Բէնտիք	մուվ.		7 03	10 13				
	ազի.	3 05	7 10	10 20				66 50
Գարթալ	մուվ.	3 13	7 13	10 28				
	ազի.	3 15	7 20	10 30				70 50
Մալթէբէ	մուվ.	3 28	7 33	10 43				
	ազի.	3 30	7 35	10 45				77 —
Պօսթանճը	մուվ.	3 40	7 45	10 55				
	ազի.	3 42	7 47	10 57				82 —
Էրէն Քէօյ	մուվ.	3 48	7 53	11 03				
	ազի.	3 51	7 55	11 05				85 —
Կէօզ Թէբէ	մուվ.	3 54	7 58	11 08				
	ազի.	3 56	8	11 10				85 850
Ֆէներ քէօշքէսի	մուվ.							
	ազի.							87 790
Գըզըլ Թօփրագ	մուվ.	4 03	8 07	11 17				
	ազի.	4 05	8 09	11 19				88 372
Հայտար Բաշա	մուվ.	4 11	8 15	11 25				
» » վաբօր	ազի.	4 25	8 30	11 40				91 —

ՄՈՒՎԱՖՖԱԳԻՅԷԹԸ

ԱԶԻՄԻ ՌՈՒՄՈՒՄԻՑԷ

Բէրուսըն գօգա ագաճըրտան մուխրէճ ՄԱՐԻԱՆԻ ՇԱՐԱՊԸ՝ միւճէտտա էն զիյատէ գուվվէթ վէրիճի (թօնիք) պիր մուալիճէ օլուպ, սէս օրկանլարընա, վէ համ վէ նէֆէս ալէթլէրինէ տախի խայլիտէն խայլի հայաթ վէ գուվվէթ վէրիր. Մէզքիւր շարապ՝ գընագընա կիպի հարարէթ վէրմէյիպ, գանսըզլըղա գարշը օլան իլաճլարըն տա էն ալէսա օլտուղընտան, գընագընայա միւրէճճահ տըր. Իչիմի թաթլը օլտուղընտան, սուֆրալարտա տա շարապ եէրինէ գուլլանըլմագա պաշլանմըշ վէ պէզլէնէ հօշ պիր սուրէթտէ միւճարէպ գուվվէթ վէ ըշհէթ վէրմէքտէ պուլունմըշ տըր. Բէզլիք պու շարապ՝ էրքէքլէրին իգթիտարսըզլըղընը տէֆ իթմէկի կիպի, էն զայըֆ գատընլարա տախի կէնճլիք գուվվէթի վէրիր.

Պու շարապըն մուճիտի՝ Բարիզտէ Պուլվար Հօսմանտա 41 նումէրօտա գօգայը էն էվվէլ հէր քէսին գուլլանտըղը պիր հալէ գօյան Մարիանի էճզախանէսի օլուպ, Թիւրքիա իչիւն աճէնթէսի տէ Տէրսաատէթտէ Գանթիք Պիրատէրլէրին Ինկիլիզ էճզախանէսի տիր.